

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 18. maja 1963

Številka 20/V.

Primopredajna seja UO jeseniške železarne

V torek, 14. maja, je bila primopredajna seja UO železarne Jesenice. Danes objavljamo izvlečke iz poročila glavnega direktorja inž. Matevža Hafnerja.

»Primopredaja dolžnosti novemu oziroma dopolnjenemu upravnemu odboru v letošnjem letu je sicer še vedno pod zelo težkimi okoliščinami za naše podjetje, vendar nam je v poslovi dobi starega upravnega odbora uspelo rešiti nekaj osnovnih zadev, ki so za našo železarno in njeno gospodarstvo izrednega pomena. Naj navedem le:

13. maja rekordna proizvodnja v valjarni 2400

V ponedeljek, 13. maja so v valjarni 2400 dosegli največjo dnevno proizvodnjo doslej. Izdelali so 652 ton vroče valjane pločevine. Kolektivu valjarne 2400 k temu uspehu iskreno čestitamo!

1. Vprašanje investicijskega kredita pri Jugoslovanski investicijski banki na osnovi vloženega ponovnega zahtevka, ki je sedaj v zaključni fazi.

2. Že ob polletnem periodičnem obračunu sproženo vprašanje cen ploščatim profilom in varjenim cevem ter korekcija doplačil je v zaključni fazi in lahko pričakujemo, da bo v kratkem to obravnaval gospodarski odbor Zveznega izvršnega sveta.

3. Uspelo nam je zaključiti pogodbo o stojninah in popravilih vagonov z Železniško skupnostjo, ki je mnogo ugodnejša od prejšnjih in bodo naši izdatki zato letos v primerjavi z letom 1962 za okrog 70 milijonov manjši.

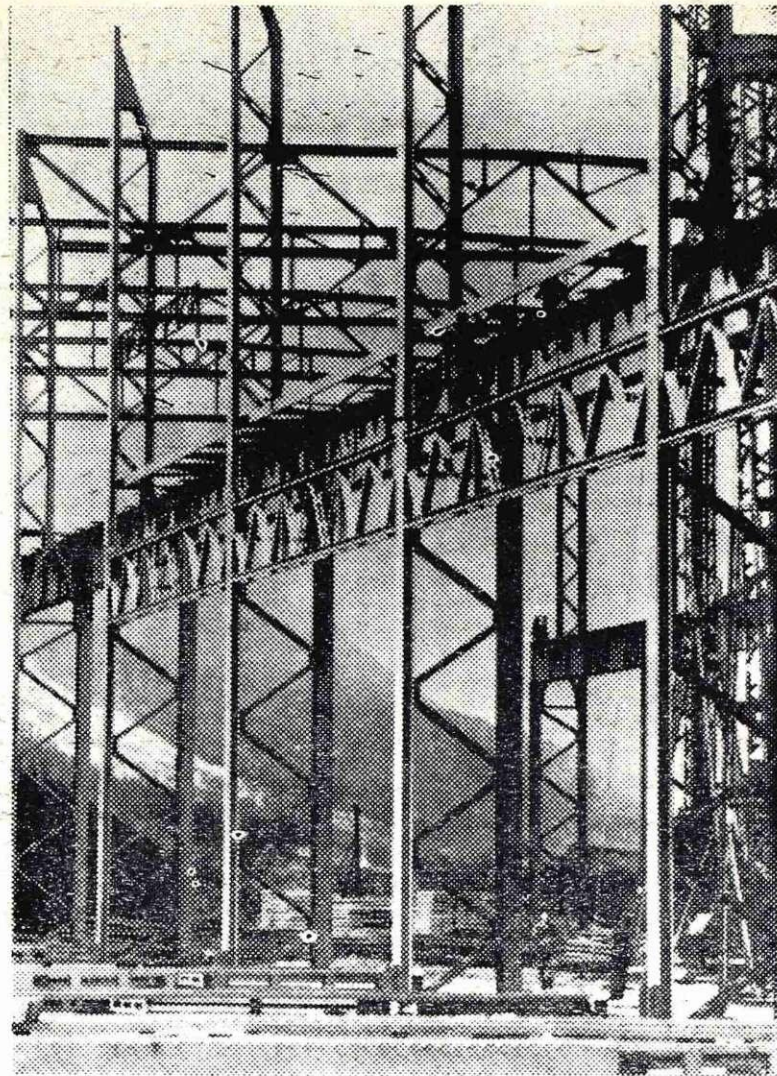
4. Republiški sklad za stanovanjsko izgradnjo nam je odobril posojilo in sicer 50 milijonov za leto 1963 in 50 milijonov za leto 1964.

(nadaljevanje na 6. strani)

Novice z Belškega polja

Lepo vreme v prvi polovici maja je omogočilo pospešitev del pri gradnji velike jame za škajo, o kateri smo že obširneje poročali. Izkop jame je v glavnem gotov in so že pripravili vse potrebno za betoniranje temeljne plošče. Hkrati bodo začeli betonirati tudi tri podstavke za bluming halo, ki bodo postavljeni ob sami jami. Če bo betoniranje podstavkov in jame za škajo napredovalo po predvidenih načrtih, bodo z delom lahko zaključili že sredi junija.

Te dni so tudi zaključili s centriranjem striper hale, tako da so lahko nadaljevali z delom. Začeli so z zalivanjem sidrskih vijakov. Prav tako bodo kmalu začeli s postavljanjem vmesnih stebrov ter obzidavo hale. Pripravljene so tudi krovne plošče iz prednapetega betona, s katerimi bo pokrita striper hala. Lepo napreduje tudi betoniranje temeljev za strojnico, ki bo dolga 250 metrov.

Na Belškem polju dela dobro napredujejo. Kmalu bodo začeli postavljati vmesne stebre pri striper hali

IV. zlet Ljudske tehnike

Prikaz zmogljivosti organizacij ljudske tehnike vseh petih gorenjskih občin bo prav gotovo IV. zlet Ljudske tehnike Gorenjske, ki bo od 18. do 26. maja na Jesenicah. Po vzgledu prvega zleta LT Gorenjske leta 1960 v Trzinu in na podlagi ugotovitev drugega zleta v Radovljici ter izkušenj tretjega zleta v Škofji Loki, ki je bil lani, bomo skušali pripraviti vse potrebno za manifestacijo LT na Jesenicah. S posebnim

veseljem in zadovoljstvom ugotavljamo, da naš IV. zlet sovpada v teden mladosti in prvo fazo tretjih jugoslovanskih pionirskih iger, ki so se začele lani ob dnevu republike in bodo trajale do 25. maja prihodnjega leta pod geslom »Tehnično kulturo mladini«.

Se posebej smo veseli priznanja, ki nam ga je dala Železarna s tem, da je prevzela pokroviteljstvo nad III. jugoslovanskimi pionirskimi igrami in IV. zletom LT. To je tudi dokaz, da merodajni forumi in organi budno spremljajo naše delo in da so pripravljeni nuditi potrebno pomoč pri splošnem izobraževanju delovnih ljudi ter mladine.

V prijetno dolžnost si štejemo, da se ob tej priliki lahko zahvalim vsem, ki so kakorkoli sodelovali sredi naporov priprave za izvedbo bogatega programa in kalendarja prireditev, razstav, predavanj in tekmovanj v okviru IV. zleta LT Gorenjske. Naša zahvala gre tudi kolektivu Železarne, Zavodu za zaposlovanje na Jesenicah, podjetju Cokla na Blejski Dobrave, Zavodu za pedagoško in prosvetno službo. — Delavski univerzi in vsem tihim, skromnim delavcem, ki požrtvovalno in nesebično z veliko vnamo žrtvujejo počelo odmerjeni prosti čas. Naše razstave, tekmovanja in prireditve prav gotovo ne bi dosegle svojega namena, če nam ne bi pomagale organizacije LT iz Šk.

Loke, Kranja, Golnika, Trzin, Radovljice, Bleda in Bohinja.

Razstavo bomo odprli v soboto 18. maja ob 18. uri v domu TVD Partizan, v nedeljo, 19. maja ob 9. uri pa bo mogoča parada mlade tehnike skozi naše mesto. V tednu od 19. do 26. maja bodo na Jesenicah številna tekmovanja, posebno zanimiva pa bo poleg razstav tudi parada z udeležbo vseh mladih tehnikov. 18. maja bo na Jesenicah meddruštvena ocenjevalna vožnja mopeditov.

25. maja, ko bo tovariš Tito praznoval rojstni dan, bodo tekmovali cicibani, predšolska mladina iz otroških vrtcev s skiroji. Ta dan bo tudi četrto okrajno tekmovanje brogarskih modelarjev na kopališču s prikazom podvodnih raziskovalcev. To bo zanimiva in privlačna novost za prebivalce našega mesta in okolice.

Vse prireditve, razstave in tekmovanja v okviru IV. zleta LT Gorenjske so namenjene novi aktivizaciji in mobilizaciji mladine in delovnih ljudi za številne zanimive vrste znanosti in tehnike. Naš namen bo dosežen, če bomo znanost in tehniko v tej ali oni sprejemljivi obliki in vsebini približali našim občanom. LT mora predstavljati eno izmed prvih vidnih mest pri tehničnem izobraževanju, ne samo pri nas na Jesenicah, temveč v Jugoslaviji. Uroš Zupancič

V torek so Jeseničani sprejeli lokalno štafeto mladosti. Pred gimnazijo na Jesenicah so nosilcem štafetne palice pripravili lep sprejem. Štafeta je nato nadaljevala pot proti Kranju in Škofji Loki, kjer se je pridružila zvezni štafeti mladosti

Začetek dnin pol ure prej

Z novim voznim redom, ki bo začel veljati 26. maja letos, bodo odpravljeni posebni delavski vlaki in bodo delavci prihajali na delo z rednimi vlaki. Zato bomo s tem dnevom prilagodili naš delovni čas novemu voznemu redu, kar je v soglasju s sklepom CDS.

Vozni red bo naslednji:

smer		I. dnina	II. dnina	III. dnina
BOHINJ	prihod	5.08	13.10	21.10
	odhod	5.50	14.04*	21.45
LJUBLJANA	prihod	5.15	13.14	21.15
	odhod	5.46	13.45	21.40
PLANICA	prihod	5.04	13.06	21.05
	odhod	5.48	13.47	21.43

* vlak vozi samo v sezoni, to je do 28. sept.

** vlak vozi samo izven sezone

Voznemu redu vlakov se bodo prilagodili tudi vozniki redni avtobusov.

Torej od 26. maja bodo dnevi trajali:

I. dnina od 5.30 do 13.30

II. dnina od 13.30 do 21.30

III. dnina od 21.30 do 5.30

Na prehodu bo nočna dnina v noči med 25. in 26. majem začela delati 25. maja ob 22. uri in zaključila z delom 26. maja ob 5.30 uri, kar se smatra za normalno dnino. — Z jutranjo dnino dne 26. maja stopi v veljavo nov delovni čas. — Vsi obratniki in oddelki morajo pravočasno izvesti vse priprave in obvestiti vse zaposlene.

Na novih livnih vozovih bodo prve polavtomatske spenjače

V jeklarni odlija ingote v kokile. Ko so ingoti že močno ohlajeni, jih prevažamo na 4-osnih plato vozovih v valjarne na Javornik. Po rekonstrukciji bodo jeklo vlivali v kokile, ki bodo na posebnih livnih vozovih, s katerimi jih bomo še žareče prevažali do nove valjarne na Belškem polju. Nosilnost teh livnih voz bo mnogo večja od dosedanjih. Zavorni stroj in tekalne naprave bodo zaščitene s posebno ploščo iz ognjezdornega materiala. Ko bo v kokilah jeklo, bo v okolici voz močno vroče. Zato bo moral biti ob razžiranju pred ozirom za lokomotivo vedno še en prazen, tako imenovani ščitni voz. Da bi lahko vozove odpenjali in zapenjali, bodo spenjače voz popojnoma drugačne od sedanjih — klasičnih. Na vozovih ne bo več odbojnikov, pač pa bo le v sredini polavtomatska spenjača. Polavtomatska zato, ker se bodo vozovi ob poti-

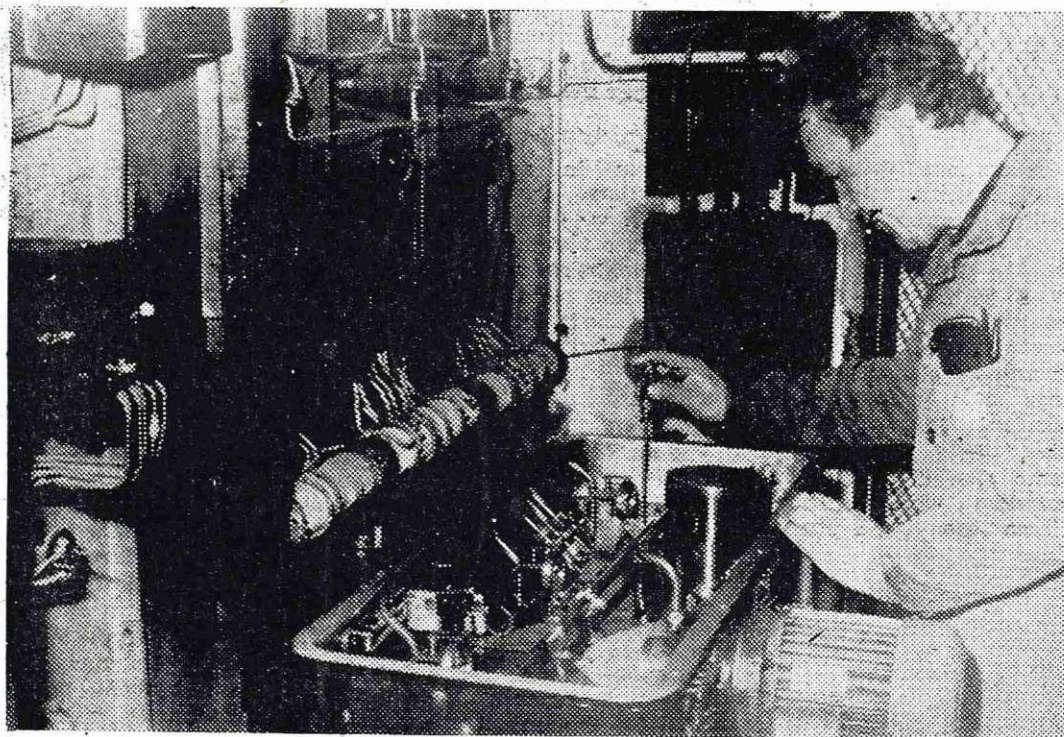
skanju enega k drugemu sami spenjali, odpenjali pa jih bomo lahko s posebno ročico, ki bo ob strani voza. Zato premikačem ne bo treba več stopati med vozove in se pri tem izpostavljati precejšnji nevarnosti. Tudi premik bo hitrejši, saj bomo prihranili mnogo časa, ki je sedaj potreben za spenjanje in odpenjanje voz z odbojniki in stremenasto spenjačo.

Pri nas takih spenjač do sedaj še ne uporabljamo. Kot prvi jo imajo na vozovih za dovažanje premoga k termoelektrarni »Kolubara« v Vreocih. Tu je delo dovažanja premoga tako mehanizirano, da ga lahko opravlja samo en delavec — strojevodja. Vozovi se spenjajo s to spenjačo, odpenjajo z ročico ob strani, prazni pa jih vse istočasno strojevodja s stroja. Vsi vozovi so namreč poleg zračnega voda za zavarovanje opremljeni z dodatnim zračnim vodom, s pomočjo katerega strojevodja iz elektrolokomotive po želji odpira in zapira vse posebej za to prirejene stranske stranice voz. Obrt teh voz je razum-

ljivo odlična, saj traja razkladanje vseh voz le nekaj sekund.

Na naših železnica takih spenjač še ne uporabljajo. Imajo jih v Sovjetski zvezi, ZDA, na Japonskem in v Južni Afriki. V Evropi med državami, članicami UIC, ni prišlo zaradi prve in druge svetovne vojne do sporazuma. Ta bo verjetno dosežen letos, ko bo odločeno, kakšen tip spenjače bo osvojen. Za preureditev voz bodo potrebna finančna sredstva, ki se bodo verjetno črpala iz skupnega sklada. Ker je možno preiti na nov način spenjanja istočasno v vseh evropskih državah, je vsekakor potrebno, da bolj razvite države prispevajo v ta sklad več kot manj razvite, ker bi bilo za poslednje težko iz lastnih virov zbrati sredstva za preureditev vseh voz hkrati.

Avtomatizacija spenjanja voz bo vsekakor pripomogla do velikega izboljšanja. Proget bo hitrejši, nezdoljivo manj, s sprostitvijo delovnih mest pa bo možno skrajšati delovni čas. B. B.

Električne naprave na mali električni peči

AMD Jesenice vabi voznike motornih vozil da se udeležijo parade

Te dni je pozvalo AMD Jesenice vse člane, pa tudi nečlane, da se udeležijo nedeljske parade, ki bo osrednja prireditev tradicionalnega tedna mladosti, III. jugoslovanskih pionir iger in IV. zleta Ljudske tehnike Gorenjske. Z množično udeležbo na paradu, ki bo krenila v nedeljo 19. maja ob 9. uri izpred kina na Plavžu skozi Jesenice do trga pred gimnazijo, želi

prikazati AMD pravilen odnos do omenjenih prireditev in s tem tudi pripravljenost neprekinjenega dela v cilju splošne, množične in kvalitetne tehnične vzgoje delovnih ljudi in mladine. Vsi sodelujoči bodo prikazali v paradi svoje dosežke dosedanje dejavnosti. Ker so ti za AMD najvidnejši v vzgajanju voznikov motornih vozil, bo ta uspeh najlepše prikazan s čimštevilnejšo udeležbo mopejistov, motoristov in avtomobilistov v paradi. 900 mopejistov, 1400 motoristov in blizu 1000 avtomobilistov, ki jih je vzgojila Avto-moto šola AMD Jesenice, so najvidnejši uspeh AMD Jesenice, zato naj se vsi odzovejo vabilu, ki so ga prejeli te dni. Parade naj bi se udeležilo tudi 600 lastnikov motornih vozil, ki še niso včlanjeni v AMD Jesenice. Če nimajo interesa za servisne usluge, ki jim jih nudi po znižani ceni AMD in za razne izlete, ki jih prireja AMD, naj pokažejo interes vsaj to pot z udeležbo na nedeljski paradi, ki bo vsestranski prikaz našega dela in uspehov.

Posvet valjavcev črne metalurgije

Združenje jugoslovanskih železarn je organiziralo v aprilu v Zenici dvodnevni posvet valjavcev črne metalurgije. Uvodni referat o razvoju črne metalurgije v svetu in o razvoju metalurgije v Jugoslaviji je imel inž. Fedor Slajmar, predstavnik Jugoslovanske investicijske banke. Ostali referati so bili: »Stanje in tendence razvoja profilnih valjarn«, »Vpliv kalibracije na kvaliteto in proizvodnjo valjanih tračnic na progi 800 v Železarni Zenica«, »Možnost kontinuirnega vliivanja

z ozirom na tehnološke in ekonomske prednosti«, »Vpliv kalibracije na zmogljivost žične valjarne Zenica«, »Stanje in tendence razvoja valjarn za proizvodnjo cevi«, »Povečanje proizvodnje na lahki progi v Železarni Sisak«, »Moderne tendence razvoja in proizvodnje pločevine in trakov«, »Posebnosti tehnologije izdelave tekstilnih transformatorskih pločevin«, »Kontinuirni proces v proizvodnji pocinkane in bele pločevine«, »Termična obdelava in njen vpliv na kvaliteto valjanih in

kovanih izdelkov«, »Sedanja perspektiva proizvodnje ban-daj, koles iz monobloka za železniške vozove«, »Proizvodnost v valjarnah« in »Problem proizvodnje valjev za potrebe jugoslovanskih železarn v bodočnosti«. Referate so imeli strokovnjaki naših železarn in inštitutov. Zaključni referat je bil: »Perspektiva razvoja valjarn Železarne Zenica«. Tega posvetovanja so se udeležili zastopniki vseh naših metalurških podjetij, navzoči pa so bili tudi valjarci iz barvne metalurgije. Sku-

paj je bilo okrog 150 udeležencev. Iz naše železarne se je posvetovanja udeležilo pet naših sodelavcev. Po referatih je bila koristna razprava, na podlagi katere so bili sprejeti sklepi, ki bodo dostavljeni vsem metalurškim podjetjem. V teh sklepih je v glavnem nakazana smer razvoja naših valjarn v prihodnje.

To posvetovanje je bilo prvo tako posvetovanje v Jugoslaviji. Sklenjeno je bilo, da bodo še taka posvetovanja.

-CO-

P. U.

Rekonstrukcije in novogradnje v obstoječih obratih na Jesenicah in Javorniku

Uprava osnovnih sredstev ima nalogo, da poleg novih obratov na Belškem polju izvede rekonstrukcijo in novogradnje tudi na območju obstoječih obratov na Jesenicah in Javorniku, kar seveda spada v skupen program rekonstrukcije Železarnice Jesenice.

Danes nekaj besed o gradnji nove električne peči.

Novo 50-tonsko električno peč bo dobavila švedska firma ASEA. Pogodba je bila sklenjena 29. avgusta lani z dobavnim rokom 16 do 18 mesecev. To se pravi, da bo celotna oprema za peč dobavljena najkasneje 1. aprila 1964, upoštevajoč transport in carinski postopek. Montaža peči mora biti zaključena najkasneje 15. julija 1964. Odločeno je, da bodo vso montažo razen elektroopreme in obzidave opravili domači monterji, ključavničarji in instalaterji iz strojno-energetskih obratov.

Nova električna peč bo proizvajala blizu 10,5 ton na uro, forsirano s kisikom pa okrog 13 ton na uro kvalitativnega jekla. Peč bo stala v skrajnem vzhodnem delu obstoječe šaržirne hale jeklarne med stebrom B 12 — B 11. Ker drugega primerne prostora ni na razpolago, je bilo treba rešiti vzporedno naslednje probleme:

1. Zaradi velike teže enkratnega vsipa vložka — 30 t in same teže vsipne košare 16 ton, skupaj 46 ton, je bil naročen nov 50-tonski šaržirni žerjav, ki bo obratoval na obstoječi žerjavni progi šaržirne hale.

2. Zaradi večjih dimenzij novega žerjava je treba dvigniti streho sedanje šaržirne hale in to s severne strani za 3 m. Zaenkrat bomo streho dvignili v dolžini 60 m od stebra B 12 do B 10 in bo novi 50-tonski žerjav s svojim elektrovodom deloval samo na tej dolžini, kar zadostuje. S prestavitvijo sedanjega drsnega elektro voda za sedanji 40-tonski žerjav bo ta tudi lahko obratoval v polju B 12 — B 10, dočim bo pot obstoječega 7,5-tonskega žerjava v tem delu omejena.

Streho bomo dvignili z domačo skupino iz strojno-energetskih obratov, in sicer do 11. avgusta letos. S tem bomo dobili tudi več prostora v višini, kar bo za delovne pogoje okrog peči in za žerjavovodjo vsekakor boljše.

3. Da bi omogočili nemoteno nagibanje peči proti livni jami, bo treba obstoječi žerjavni nosilec med stebroma B 12 in B 11 zamenjati z novim. Novi nosilec bo težak 36 ton. Izdelali in postavili ga bodo delavci naših strojno-energetskih obratov.

4. Delovni podest nove električne peči bo za 3,55 m nižji od obstoječega šaržirnega podesta pred SM pečmi. Na tem podestu bo razporejen niz pomožnih naprav kot skladišče elektrod, skladišče rezervnih delov, bunkerji za legure in apno, naprava za podaljševanje elektrod, 10-tonska in 500 kg tehtnica za legure, peč za ogrevanje legurnih dodatkov, ogrevana z mazutom, prostor za ohlajevanje transformatorskega olja, stranišče, delovodska pisarna in prostor za rezervne oboke in za odstavo polne košare. Vse te pomožne naprave bodo morale biti zgrajene istočasno s pečjo.

5. Zaradi znižanja delovnega podesta bo treba obstoječo črpalko 16 m³/h za povratno vodo s SM peči v prizidku poglobiti in prestaviti ter pod podestom zgraditi primerne prehode in dostope do črpalke, sedanjega vodnega zbiralnika, razvodov pri glavnem dovodnem jašku in prostorov pod električno pečjo.

Poleg tega bo pod podestom tudi prostor za hidravlične naprave za nagib peči. Z ozirom na vse to bomo morali obstoječi kompresor Dingler prestaviti v zgradbo nove kisikarne, ki jo bomo zgradili.

6. Priprava ter dovoz vložka in odvoz žlindre zahtevata naslednjo ureditev:

a) Vložek bodo pripravljali na prostoru pod Sava žerjavom, ki bo preurejen tako, da bo razkladanje in nakladanje vložka smotrno razporejeno po posameznih kvalitetah in da bo pot žerjavov pri teh operacijah čim krajša. Potrebno pa bo odstraniti grodelj. Skladišče grodlja bo na haldi. Poleg tega bo zaenkrat na zapadnem delu tega prostora še vedno prostor za manipulacijo vložka za obstoječo 7,5-tonsko električno peč. Za tehtanje vložka bo pod Sava žerjavom vgrajena normalnotirna 80-tonska tehtnica. Prav tako bomo že letos dobili nov 5-tonski polipni žerjav, ki bo obratoval na vzhodnem delu iste žerjavne proge.

b) Vložek bodo dovažali k električni pečji z dvema posebnima normalnotirnim vozovoma na lasten pogon in enim navadnim vozom kot rezervo. Legure v sodovih pa bo dovažal viličar.

Pred izgradnjo normalnega tira izpod Sava žerjava do električne peči pa bo treba porušiti sedanje skladišče maziv in goriv ter žerjavnih rezervnih delov in montažnega orodja in zgraditi novo, ki je predvideno na haldi jugovzhodno od stavbe transporta. Načrte za novo skla-

dišče mazil že imamo in bomo z gradnjo pričeli takoj, ko bo odstranjeno okrog 5000 ton limonitne rude in ko bodo odstranjeni normalni tiri. Na novo zgraditi in prestaviti bo treba okrog 1.900 m normalnega tira.

Ta predelava tirnih naprav pa je itak nujna in skladna s programom ureditve skladiščnih prostorov za staro

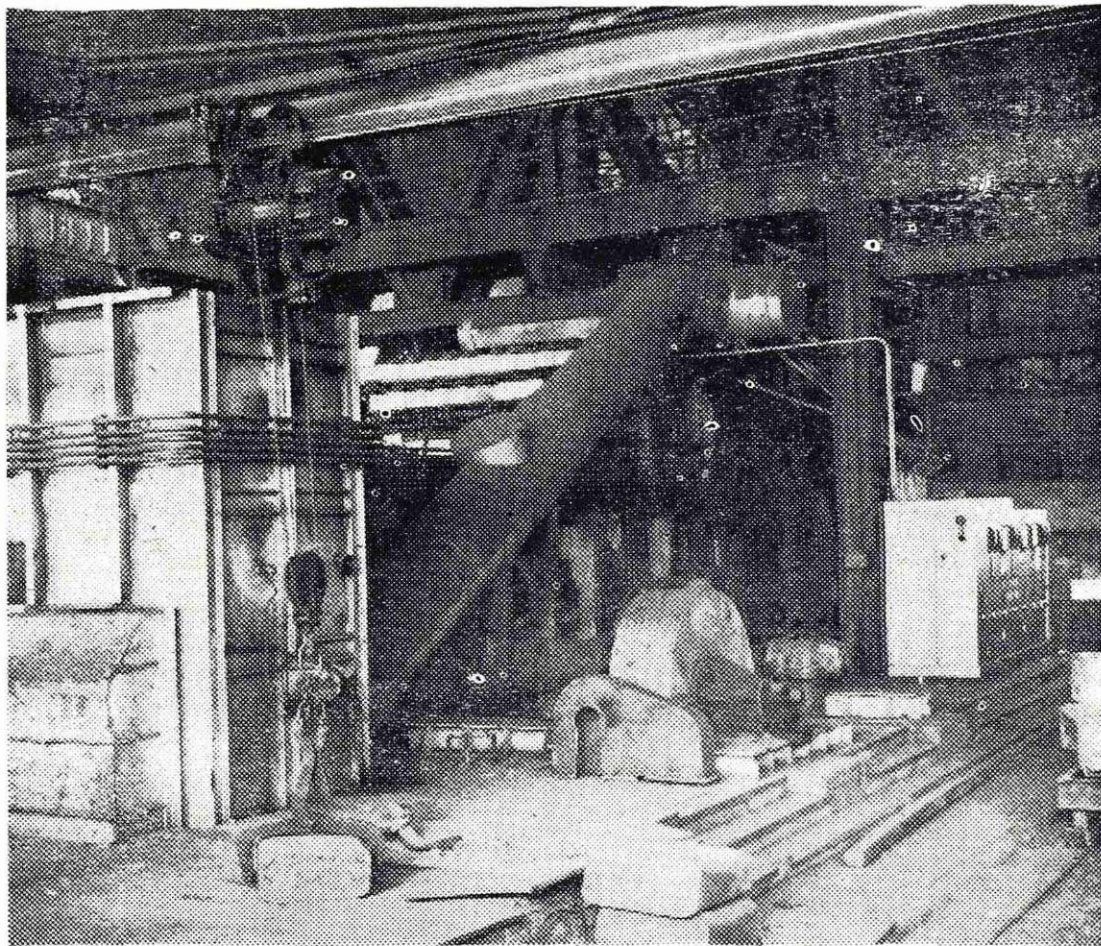
traso nove zvezne ceste pod Mežakljo, ki pa tudi še ni bila čisto določena. Sedaj pa že imamo nove načrte in kljub zakasnitvi bomo daljnovod zgradili pravočasno.

Za transformatorsko postajo sta že naročena dva transformatorja po 20.000 kVA, 110/35 kV, ki imata od vse opreme najdaljša dobavna roka. Dobili ju bomo v ma-

ju in novembru leta 1964 od firme »Rade Končar«. Stavba pa je v projektiranju. Dela na tem objektu bomo morali zelo pospešiti.

Za novo električno peč pa bo potreben tudi kisik. Nove naprave za proizvodnjo kisika pa bomo opisali v eni izmed prihodnjih števil »Železarnice«.

D. T.

Potisna peč v valjarni 2400, katero so v lanskem letu rekonstruirali

železo, grodelj in druge surovine na haldi in povezavo tirov z Belškega polja in ostalimi obrati na Jesenicah. Ravno tako ni gradnja novega skladišča maziv potrebna samo zaradi nove električne peči, temveč sedanje skladišče maziv itak ne ustreza v nobenem pogledu.

Žlindro električne peči bomo odvažali z normalnotirnimi vagoni na haldo, kjer jo bo stresalo dvigalo, ki ga bomo prav tako v kratkem nabavili.

7. Nova električna peč bo imela transformator moči 18.000 kVA, napetosti 35/0,430 do 0,160 kV. Zato bomo zgradili nov daljnovod 110 + 35 kV v dolžini blizu 5750 metrov in novo transformatorsko postajo 110/35 kV. Na nabrežju halde južno od lesenega mostu pri žični valjarni. Z gradnjo daljnovoda smo hoteli pričeti že letos, vendar republiška revizijska komisija prvotnega projekta ni odobrila, ker ni bil skladen s

Poslovili smo se od sodelavca

Po 25 letih dela je odšel v zaslužni pokoj tov. Janko Zupan, delovodja skladišča koksa. Tov. Zupan je preživel v našem kolektivu 25 let svojega dela in to v glavnem v skladišču koksa. Bil je vrsto let dninski delovodja. Sedem let pred odhodom v pokoj pa je opravljal delo glavnega delovodje v skladišču koksa. Da bi še enkrat

skupaj preživel nekaj ur, so delovodje iz obrata visoke peči skupaj z obratovodstvom organizirali poslovilni večer od tov. Zupana v Jeseniških rovtih. Večer je potekel v dobrem razpoloženju. Za spomin na dolga leta so mu poklonili sliko visokih peči s posvetilom ter mu zaželeli še mnogo prijetnih dni v posluhu koksa. T. S.

Pojasnilo k članku »Milijonska škoda«

V zadnji številki Železarnice smo objavili članek inž. Leona Mesariča »Milijonska škoda«. Tik ob zaključku današnje številke pa smo dobili kratko pojasnilo, ki se nanaša na prevzem valjev na Javorniku. Iz zapiska o prevzemu valjev, ki so bili na-

menjeni za Siemag ogrodje, toda dostavljeni na Javornik, je razvidno, da kamiona z valji ni napotila na Javornik nabavna služba. S tem po pravljamo navedbo v prejšnji številki in se vodstvu nabavne službe zahvaljujemo, da nas je na to opozorilo.

Socialna politika in njena področja

Socialna politika je skup prizadevanj in ukrepov družbe in družbenih organizacij za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev ljudi. Iz tega sledi, da moramo za dobro vodenje poslovne politike podjetja voditi in razvijati vzporedno ekonomsko in socialno politiko. To pomeni, da je socialna politika nujno enakopravna ekonomska politika; tudi zanjo so odgovorni organi upravljanja. Kot taka torej mora dobiti socialna politika posebno mesto v statutu podjetja.

Področje socialne politike je tako obširno, da gotovo ne bom mogel v tem sestavku povedati vsega, kar naj vsebuje statut podjetja, zato je nujno, da še drugi člani kolektiva javno povedo svoje misli.

S sklenitvijo delovnega razmerja postane novi delavec že član kolektiva, postane sodelavec in soupravljalec, zato mu moramo že pri sprejemu posvetiti vso skrb. Čeprav so zakonski predpisi o tem, kdo sklepa in razrešuje delovna razmerja, moramo to v statutu določeneje opisati:

● Pri sprejemu novih sodelavcev v podjetje je treba upoštevati poleg telesnih in duševnih sposobnosti, splošne in strokovne izobrazbe tudi moralno etične kvalitete posameznika.

● Posebno skrb moramo posvetiti novim delavcem, ki so se s prihodom v naše podjetje znašli v popolnoma novi sredini.

● Z ozirom na težave, ki nastajajo s prihodom novih delavcev iz oddaljenih krajev (stanovanje, potreba po zaposlitvi žene, vključitev otrok v šolo in podobno), je nujno, da podjetje skupaj s komuno in njenimi organi planira, za koliko novih delavcev lahko vsako leto oskrbimo življenjske pogoje, oziroma v koliko primerih bi potrebo po novih delavcih lahko pokrili z ženskami, ki iščejo zaposlitve in jih je na našem področju dovolj.

● Da bi čimbolj uredili kadrovske stanje v podjetju, je treba določiti okoliš, na katerem naj bi bili nastanjeni naši delavci. Za ta okoliš bi plačevali regrese pri prevozu na delo in za ta okoliš bi bili tudi soudeleženi pri gradnji stanovanj.

● Podjetje naj skladno s tem, da je dolžno skrbeti za stanovanje svojih delavcev, uporabi čimveč sredstev iz sklada za prosto razpolaganje za gradnjo stanovanj. Skupaj z občinskimi organi, krajevnimi skupnostmi pa naj skrbi za ureditev naselja, varstvenih ustanov za otroke vseh starosti, potrošniških centrov, rekreacijskih prostorov in naprav.

● Podjetje skrbi za strokovno izobraževanje delavcev in tudi zagotovi oziroma določi način napredovanja.

Za opravljanje posameznih

nalog ima podjetje strokovne službe, ki analizirajo in rešujejo probleme s posameznih področij in o rezultatih obveščajo upravne in samoupravne organe v podjetju — nosilce socialne politike.

CDS naj kot nosilec socialne politike sprejme za določeno časovno obdobje akcijski program socialne politike, ki ga sestavijo odgovorne službe in se ga kasneje tudi pridržujejo.

Socialna služba v podjetju je eden od pomembnih členov v razvijanju proizvodnje, socialističnih družbenih odnosov in splošnega družbenega standarda.

Socialna služba je prvenstveno dolžna delati preventivno, to je na mobilizaciji širših delovnih oziroma družbenih skupin, da do hudih nasprotij, družbeno škodljivih in nevarnih stanj pri posameznikih sploh ne bi prišlo.

Zato bi morali v statutu tudi upoštevati:

— da nihče v podjetju nima pravice delavcem omejevati osebnega življenja, posamezne službe pa morajo pre-

vzgajati ljudi, ki ne znajo ali nočejo vsklajevati osebnih interesov z interesi družbe in ljudi, ki družbenih norm ne osvajajo in se zato ponašajo asocialno;

— da so pojavi alkoholizma, slabih medsebojnih odnosov do drugega spola, razna nesoglasja, zanemarjena delovna disciplina, izostajanje od dela, nespoštovanje predpisov iz zdravstvene in higiensko-tehnične varnosti v podjetju, kaznivi. Na podlagi temeljnih in internih zakonskih predpisov moramo vse omenjene pojave odpravljati kolektivno in individualno;

— da zdravstveno-socialni oddelek spremlja zdravstveno stanje članov kolektiva neprekinjeno od vstopa. Vsak delavec mora biti v obdobju treh let vsaj enkrat na preventivnem pregledu, v kolikor zakon ne določa drugače. Podjetje s sodelovanjem Obratne ambulante in Komunalnim zavodom za socialno zavarovanje je dolžno oskrbeti take preglede, vsak član kolektiva pa je dolžan izkazati se s pismenim potrdilom iz zdravstveni knjižici ali drugače, da je bil pregledan;

— da je kadrovska služba dolžna, kadar zdravnik ugotovi znatno poslabšanje zdravstvenega stanja ali klice poklicne bolezni, prizadetega delavca prenesti na drugo ustrezno delovno mesto, kjer ne bo izpostavljen vplivom,

ki pospešujejo razvoj bolezni;

— da zaposlenim nihče ne more omejevati z zakonom določenih pravic iz zdravstvenega varstva, vendar pa bo podjetje v primeru, ko ugotovi izkoriščanje teh pravic, obvestilo Zavod za socialno zavarovanje oziroma izdalo odločbo o prenehanju izplačevanja hranarine;

— da članu kolektiva, ki zaradi nesreče pri delu, poklicne bolezni ali kako drugače, postane invalid, kadrovska služba sporazumno z vodstvom obrata in invalidsko komisijo preskrbi drugo, njegovemu zdravstvenemu stanju ustrezno delovno mesto;

— da izdelamo točen seznam delovnih mest, primerljiv za zaposlitev invalidov. Na takem delovnem mestu je lahko zaposlena tudi zdrava oseba, le če ni invalidov, vendar v tem primeru kadrovska sektor oziroma obratovodstvo izda odločbo o začasni zasedbi delovnega mesta;

— da je za invalidne osebe prvi dolžan poskrbeti ustrezno delovno mesto matičen obrat, nato v okviru grupe obratov, če to ni mogoče, v okviru podjetja in šele, če ugotovimo, da z ozirom na stopnjo in značaj invalidnosti ni možna zaposlitev v našem podjetju, kadrovska služba zaprosi zavod za socialno zavarovanje oziroma zavod za zaposlovanje delavcev,

da preskrbi ustrezno delovno mesto izven železarne;

— da je invalidom zagotovljena možnost rehabilitacije oziroma prekvalifikacije v okviru podjetja;

— da je tehnični sektor v sodelovanju s socialno službo dolžan po potrebi za določenega invalida prirediti stroj njegovim sposobnostim;

— da mora rehabilitacija invalidov postati sestavni del celotne aktivnosti v našem podjetju in zlasti naše ekonomike;

— da imajo invalidne osebe v vseh ostalih zadevah enake pravice in dolžnosti kot ostali člani kolektiva in jih smatramo le kot osebe z omejenimi delovnimi sposobnostmi.

Zavedajoč se, da je naš cilj človek, je v kolektivu zaželeno, da so delavci zdravi in telesno odporni. Zato mora biti poleg zdravstveno-socialne službe urejena tudi služba delavske prehrane. Podjetje naj zagotovi zaposlenim možnost redne prehrane, poleg tega omogoči tudi preskrbo s ceninimi malicami med delom.

Kljub temu, da so vsi člani kolektiva v vseh pravicah in dolžnostih izenačeni — ne glede na spol in starost, pa ženske z ozirom na zdravstvene in telesne karakteristike uživajo posebno pozornost s tem:

— da jih ne moremo razporediti na delovna mesta, kjer je potreben večji telesni napor;

— za ženske moramo organizirati pogostejše zdravniške preventivne preglede;

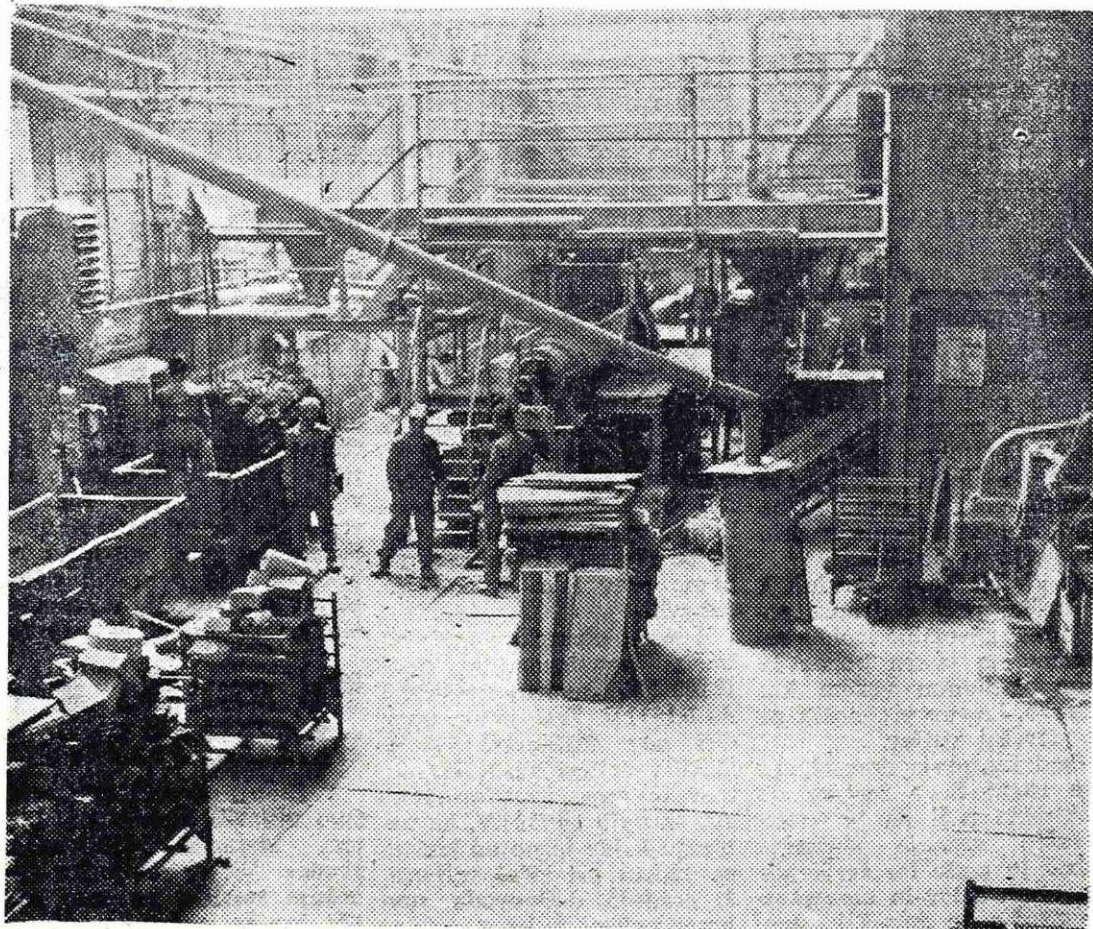
— strogo moramo spoštovati vse pravice, ki izhajajo iz materinstva.

Posebno pozornost moramo posvetiti tudi mladotnim sodelavcem v zvezi z vključevanjem na delovna mesta in v predpisih iz zdravstvenega varstva.

Ker človek v procesu modernega dela ne more vseh svojih sposobnosti pokazati ali izživeti pri svojem delu, mu moramo to omogočiti v prostem času. V interesu posameznika, delovnega kolektiva in celotne družbe je, da se ljudje v prostem času uveljavljajo na zdrav način, da konstruktivno uporabljajo svoj prosti čas, tako da utrjujejo zdravje, širijo svoje obzorje z različnimi dejavnostmi. Zato je treba v statutu posebej določiti mesto rekreacije.

Prav gotovo so še zadnje, ki jih bo nujno moral vsebovati statut, pa jih nisem omenil, zato še enkrat pozivam k sodelovanju, da bomo dosegli polnejše, vrednejše, materialno in duševno bogatejše življenje človeka in družbene skupnosti.

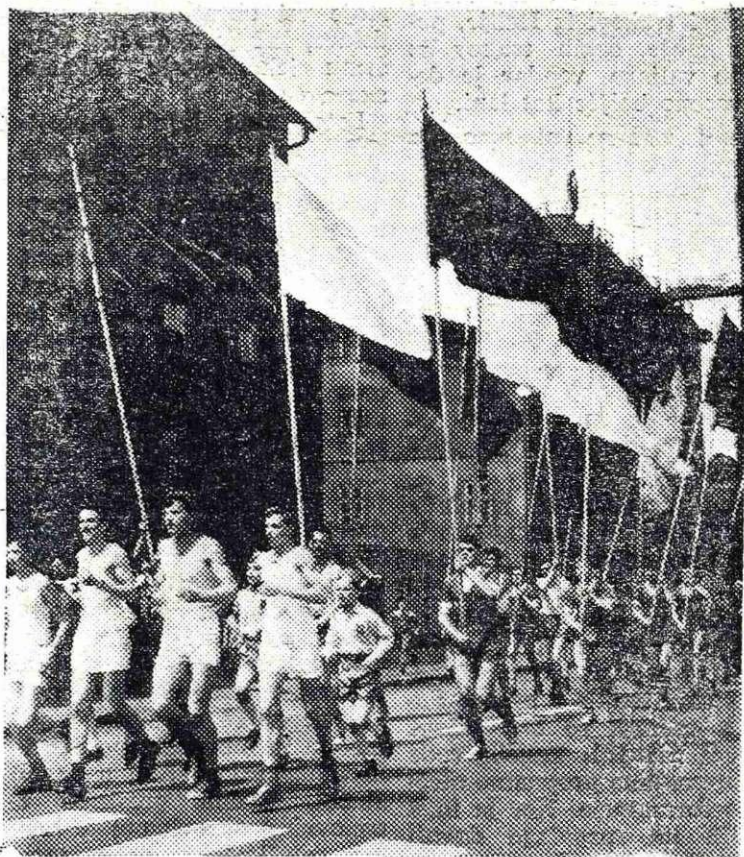
Zdravko Pogačnik

V samotarni se trudijo, da bi z zmanjšanjem velikih količin prahu izboljšali delovne pogoje zaposlenim delavcem

ŠTAFETA MLADOSTI Z VRHA TRIGLAVA

Koordinacijski odbor mladinskih odsekov gorenjskih planinskih društev se je odločil, da za letošnji dan mladosti mladi planinci pošljemo tov. Tita za 71. rojstni dan planinske pozdrave z vrha Triglava. Mladinska odseka planinskih društev Jesenic in Mojstrane sta dobila nalogo, da štafetno palico s pozdravi tov. Titu prineseta z vrha Triglava do Črnega vrha, kjer so jo prevzeli mladinci PD z Javornika.

Štafeta mladosti na poti skozi železarske Jesenice

V ta namen smo se zbrali mladi planinci letos 11. maja na Kredarici. Mladinci z Jesenic so šli na Kredarico skozi Krmo, mladinci iz Mojstrane pa po slovenski smeri severne triglavske stene, ker pa so pota v tem času zasnežena in nevarna, so nas vodili izkušeni alpinisti in gorski reševalci.

17. maja nas je 19 krenilo po dokaj spremenljivem vremenu zgodaj zjutraj v devetih navezah z zasnežene Kredarice proti vrhu. Vodili so mladinci in alpinisti iz Mojstrane. V pičlih dveh urah smo brez posebnih težav prispeli na vrh, kjer je iz snega gledal le vrh Aljaževega stolpa. Štafetno palico s pozdravi tov. Titu je izročil načelnik mladinskega odseka PD Jesenice Jožica Trček, mladinki z Jesenic, ki jo je potem skupaj z dvema najmlajšima članoma iz Mojstrane ponesla do Krme. V Kovinarski koči v Krmi je štafeta prenočila, naslednji dan so jo od tod do Belega polja ponesli pionirji iz Mojstrane, jo predali mladincem in pionirjem PD Jesenice, ki so jo nato preko narcisnih poljan Plavškega Rovta odnesli na Črni vrh in predali

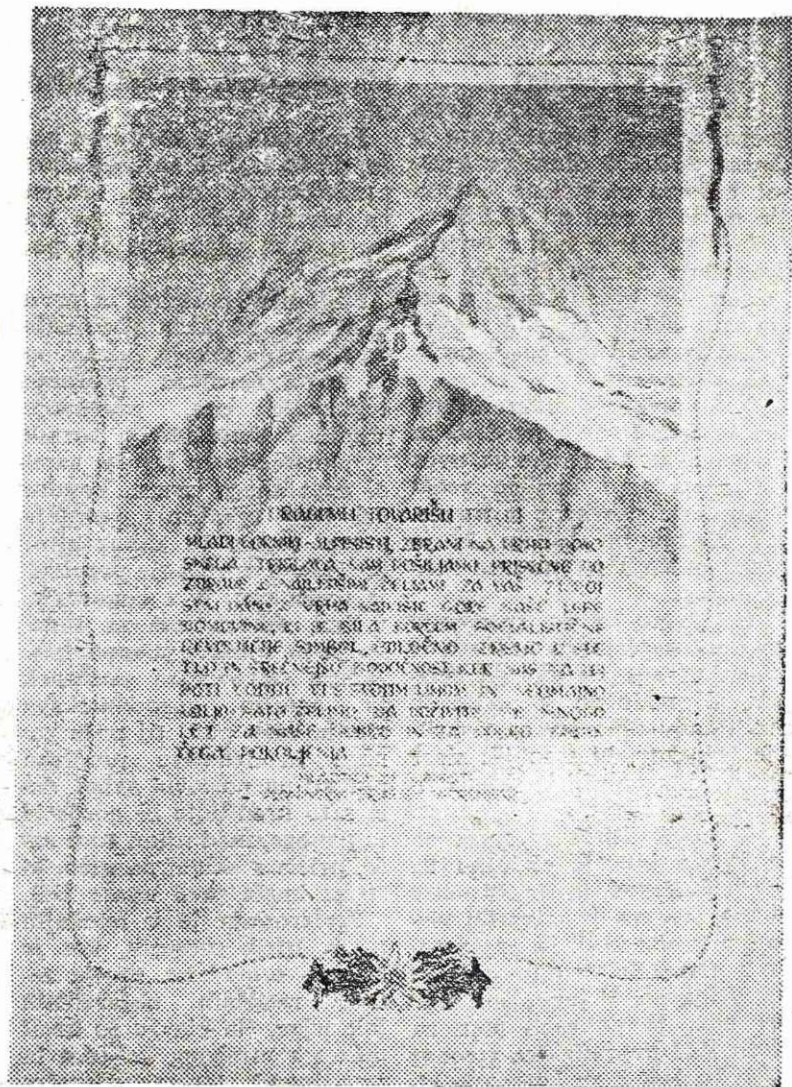
Prva nosilca štafete mladinka Jožica Trček, učenka ŽPK — članica PD Jesenice in njen spremljevalec mladinec PD iz Mojstrane

Po grebenu na vrh Triglava

mladincem z Javornika. Štafeta s planinskimi pozdravi je v naslednjih dneh potovala preko Pristave, Valvazorja in Jelovice do Škofje Loke, kjer se je 14. maja priključila glavni štafeti.

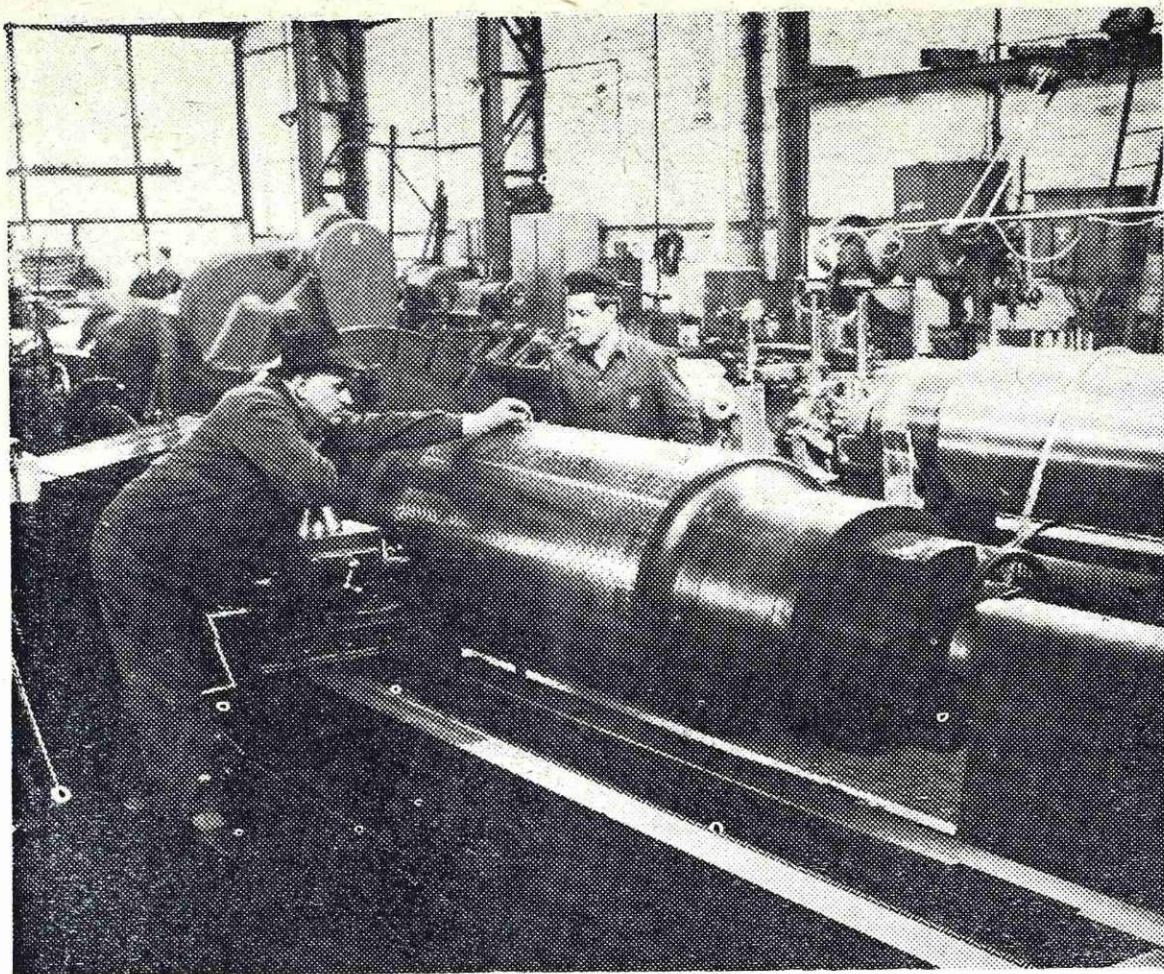
Tako so se mladi gorniki iz vse Gorenjske na svoj način priključili pozdravom z najlepšimi željami za rojstni dan tov. Tita stotisočnim mladim ljudem širom naše domovine. Mladinci PD Jesenic in Mojstrane smo ponosni, da nam je v tej skupni akciji zaupana najtežja, najbolj odgovorna in tudi nevarna naloga.

DRAGEMU TOVARISU TITU!

MLADI GORNIKI — ALPINISTI, ZBRANI NA VRHU PONOSNEGA TRIGLAVA, VAM POŠILJAMO PRISRČNE POZDRAVE Z NAJLEPŠIMI ŽELJAMI ZA VAS 71. ROJSTNI DAN * Z VRHA NAJVIŠJE GORE NAŠE LEPE DOMOVINE, KI JE BILA BORCEM SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE SIMBOL, ODLOČNO ZREMO V SVETLO IN SREČNEJŠO BODOČNOST, KER NAS NA TEJ POTI VODITE VI S SVOJIM UMOM IN NEOMAJNO VOLJO * ZATO ŽELIMO, DA DOŽIVITE ŠE MNOGO LET ZA NAŠE DOBRO IN ZA DOBRO BODOČEGA POKOLJENJA

MLADINCI IN ALPINISTI
PLANINSKIH DRUŠTEV GORENJSKE

Sodelavci, ki so zaposleni v strugarni valjev na Javorniku, morajo biti pri svojem delu zelo previdni in natančni

Primopredajna seja UO

Uspelo nam je rešiti nekaj železarno in naše gospo-

se bistveno izboljšalo stanje z izmečkom.

V vseh valjarnah imajo pri povečanju proizvodnje izredne težave zaradi pomanjkanja kvalitetnega vložka, ki je posledica zmanjšanja zaloga ter sorazmerno slabega dela jeklarne v prvih mesecih.

V hladni valjarni so pri goilih trakovih presegli plan, niso ga pa izpolnili pri beli pločevini. Težave imajo s pomanjkanjem električne energije, valjev za Demag stroj, slabimi trakovi iz Italije, pomanjkanje ozkih trakov iz naših valjarn, vendar je delo vseeno boljše kot lani.

Tudi žičarna ni izpolnila načrta zaradi pomanjkanja električne energije, žice, žičarjev, cinka in kisline ter kvalitetnega asortimenta, zlasti patentirane žice.

V žebeljarni ni bilo dovolj naročil za žeblje in pozneje kartonov, tako da zaostajamo pod planom za 208 ton pri žebeljih, medtem ko je plan vzmeti in bodoče žice prekoračen.

Tudi cevarna ni izpolnila plana zaradi pomanjkanja energije, cinka in materiala.

V elektrodnem oddelku najprej ni bilo dovolj naročil, pozneje pa jim je primanjkovalo kalijevega vodnega stekla ter Fe v prahu. Tudi v energiji so bile težave zaradi manjših količin vode in premajhne propustne moči transformatorja. Ker je imel ELES na razpolago dovolj električne energije, smo zasilno postavili še en transformator.

Kolektiva prometnega oddelka in transporta je najbolj prizadel hud mraz, vendar so kljub temu uspeli zmanjšati stojnine.

Zelo važno vlogo pri proizvodnji ima OTK in raziskovalni oddelki. Raziskovalni oddelki usmerja svojo dejavnost v štiri osnovne smeri: osvajanje proizvodnje ognjeodpornih in nerjavčih jekel, reševanje problematike magnetnih materialov in problematika dodatnega materiala. Poleg tega še dela na osvajanju novih kvalitet konstrukcijskih in avtomatskih jekel ter preiskave za izboljšanje tehnološkega postopka predelave ter s tem kvalitete končnih izdelkov že obstoječega asortimenta. Raziskovalni oddelki sodeluje tudi z zunanjimi ustanovami, predvsem metalurškim inštitutom v Ljubljani. Program tega oddelka je zelo obširen in ga je težko uresničiti, ker je dinamika poskusov v obratih precej počasna z ozirom na obremenjenost istih s tekočimi naročili.

Plan prodaje za prve štiri mesece smo v celoti prekoračili, čeprav nekateri obrati niso dosegli planirane realizacije

Iz primerjave med letošnjimi prvimi štirimi meseci z istim obdobjem lanskega leta lahko ugotovimo, da je bila letos produktivnost nekoliko nižja, razen pri blagovni proizvodnji, ki je ostala enaka lanskoletni. Pač pa smo izboljšali izpolne in izkoriščanje koledarskega časa. Zastoji so se nekoliko povečali in sicer v martinarni, na elektropeči, na lahkkih progah, v valjarni 2400, žični valjarni 1300. Znižali pa so zastoj vsi obrati hladne predelave, kar je analogno boljšemu izkoriščanju koledarskega časa.

Letos smo kljub precejšnjim težavam dosegli zelo dobro realizacijo tako finančno kot količinsko. Ne moremo pa tega trditi za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti in se problem zaostankov kot vsa leta prej pojavlja tudi letos. Kot je bilo že omenjeno, je količinska realizacija z ozirom na plan dobra in sodeč po trenutni situaciji na trgu lahko rečemo, da je za nas zelo ugodna. Toda osvojena tržišča bomo morali obdržati, zato je skrajni čas, da energično ukrepamo glede izpolnjevanja naših pogodbenih obveznosti. Res bi bilo škoda, da zaradi nepravilnih dobav izgubimo tržišče.

Izredno neugodne vremenske prilike so zlasti v januarju in februarju povzročile velike težave tudi nabavni službi. Redna preskrba z osnovnimi surovinami je bila zelo otežkočena, poleg tega pa so prihajale zmrznjene in zelo neredno.

Pri izvozu smo zaostali le malo. Poleg domačih proizvodnih težav in slabega položaja na tujih tržiščih nam otežkoča izvoz tudi počasno reševanje DSST v Beogradu, čeprav smo glede tega že urgirali. Ob vsaki intervenciji dobimo odgovor, da bodo prošnje kmalu pozitivno rešene, se vendar to vleče že štiri mesece.

Glavni problem uvoza je še vedno počasna realizacija plačil zaradi kompliciranega postopka pri bankah, predvsem pa seveda zaradi pomanjkanja deviz. Težko je reševati uvoz tistih izdelkov, ki so pod restrikcijo. Izraziti primer so šamotni izlivni material, kroglični ležaji in drugi izdelki za vzdrževanje, ki jih obrati naročajo običajno v zadnjem trenutku. Administrativni postopek se vleče od enega do dveh mesecev, od naročila do uvoza pa tudi do štiri mesece. Prehod na proizvodnjo kvalitetnejših jekel tekom leta povzroča velike težave pri oskrbovanju z uvoznimi Fe legurami. Že na začetku leta dodeljena sredstva v ta namen ne zadostujejo, potrebe pa so stalno večje. Velik problem tako za uvoz kakor izvoz so preobremenjene morske luke Koper

(nadalj. s 1. strani)

5. Anuliran je odlok Zveznega tržnega inšpektorata o kazni 9.900.000 dinarjev zaradi odkupa električne energije po nižji ceni od ELES.

6. Uspeli smo tudi s pritožbo glede delitve čistega dohodka ter bomo lahko v rezervni sklad odvedli samo polovico sredstev iznad osebnih dohodkov.

7. S pomočjo sekretariata za industrijo in obrt SRS in Jugoslovanske banke za uvoz in izvoz smo končno rešili vprašanje preskrbe z žvepleno kislino in cinkom, ki je bilo letošnje tri mesece zelo kritično.

8. Odprto je še vprašanje eno ali dvoletnega posojila iz republiškega rezervnega sklada ali podobno v višini 50 milijonov dinarjev za pokritje izdatkov, ki smo jih sicer normalno pokrili iz sklada široke potrošnje.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je občutno trpela proizvodnja zaradi ostre zime, kar se je odrazilo zlasti v proizvodnji in proizvodnih stroških visokih peči in martinarni. V precejšnji meri nam je pokvaril plan za leto 1963 nepredviden remont visoke peči 2, za katero je bilo predvideno, da bi stara obzidava vzdržala še celo leto, posebno še zato, ker smo si morali opeko za obzidavo izposoditi v zeniški železarni. Zaradi tega je bil podaljšan remont, vendar pa ta remont na ekonomiko poslovanja podjetja ne vpliva negativno, ker imamo na zalogi dovolj surovega železa.

Zaradi nerednega dovoza premoga, mazuta in starega železa ter transportu le-tega s halde je bilo tudi obratovanje martinarne v prvih štirih mesecih tega leta otežkočeno. Tudi pomanjkanje vode je vplivalo na proizvodnjo v valjarnah, zlasti na fi-

nih progah in v žični valjarni.

Proizvodnja v aprilu pa kaže, da so izgledi za izpolnitev predvidenega načrta, razen na visoki peči, kjer pa bo treba plan odgovarjajoče popraviti.

Periodični obračun za prvo četrtletje ne kaže zadovoljivo finančno stanje, čemur pa je vzrok nerešeno vprašanje regulacije cen, povečanje stroškov amortizacije zaradi revalorizacije in izguba zaradi povečanega izvoza. Vendar del tega vprašanja rešujejo zvezni organi in kakor hitro bo rešeno vprašanje regulacije naših cen, je z odgovarjajočimi sekretariati za industrijo in splošne gospodarske zadeve dogovorjen postopek za analizo gospodarskega stanja vseh podjetij naše panoge in izdelavo predloga obresti na poslovni sklad. Se-le s to ureditvijo bi podjetja te panoge, med njimi tudi naše, prišla s skladi na nivo, ki so ga imela pred letom 1961.

Proizvodnja je v letošnjih prvih štirih mesecih, kot je bilo že omenjeno, trpela zaradi različnih objektivnih faktorjev. Na plavžu so imeli težave z mrazom, koksom in zmrzlinami ter predčasnim remontom na peči 2. Delo se je prav normaliziralo šele v aprilu. Osnovna naloga plavža v letošnjem letu je izdelovati kvaliteten grodelj, da bo imela martinarna manj težav in bo lahko izdelovala res kvaliteten jekla.

Tudi v martinarni so imeli težave s surovinami, posebno zaradi pomanjkanja tekočega grodlja in slabega mazuta. S prehodom na štiriizmensko obratovanje imamo možnost, da nadoknadimo zamujeno, če bi dnevno martinarni izdelali povprečno 970 ton jekla.

Na elektropeči obratujejo normalno. Z večjo uporabo kisika dosegajo vedno večjo

proizvodnjo in vedno boljšo kvaliteto.

Nekoliko zaostajajo livarne pri izdelovanju VAL elektrod zaradi pomanjkanja ljudi. Tudi kvaliteta izdelkov šamotarne je trpela zaradi zmrzovanja in pomanjkanja surovin.

Težka proga in lahke proge so kljub pomanjkanju vode ter zlomu I. ogrodka — 700 Ø le malo v zaostanku. Posebno težavo je temu obratu predstavljal cevovod iz Javorniškega rovta, ki je trikrat počil zaradi zemeljskih premikov. Med prvomajskimi prazniki je bil najslabši del zamenjan in verjetno v bodoče ne bo toliko zastojev. Na težki progi so opravili tudi krajše popravilo in ne računajo več na letni remont.

Žična valjarna je kljub pomanjkanju električne in vodne energije plan izpolnila. Težave so imeli tudi z manjšo povprečno težo ingotov in povečano količino žice, ki jo valjajo iz gredic.

V valjarni 2400 so letno popravilo izvedli v krajšem času kot običajno in v marcu dosegli rekordno proizvodnjo 8.550 ton. Tudi izplen so popravili (65 odstotkov), kar pa še ni dovolj, da bi obrat lahko ekonomično delal. Težave jim povzroča manjša povprečna debelina kot prejšnja leta.

V tanki pločevini so imeli težave zaradi zloma bandaže reduktorja in okvare motorja 600 kW. Pomanjkanje solne kisline, cinka in vložka po asortimentu so nadaljnji problem. Kljub pomanjkanju delavcev so plan skoraj izpolnili. Težave pa so imeli pri asortimentu, kjer zaostajamo zaradi težav v martinarni oziroma jeklarni zlasti za dinamno in dekapirano pločevino.

V jeklovniku je bila preskrba z vložkom boljša, ni pa

jeseniške železarne

osnovnih zadev, ki so za našo darstvo izrednega pomena

in Reka. Zgodi se, da plačujemo stojnine za ladje, ki niso pravočasno razložene, ali pa celo ne moremo vedno izpolniti dobavnega roka kupcem zato, ker leži blago v luških skladiščih in ga ni mogoče natovoriti na določeno ladjo.

Zaradi večjega in neenakomernega dotoka surovin se je v aprilu spet povečala stojnina pri razkladanju, pri nakladanju pa stojnine v marcu, razen na Javorniku 1800 dinarjev, sploh ni bilo. V prvem četrtletju smo pri nakladanju plačali le 231.844 dinarjev stojnin.

Skupna vrednost dosežene prodaje v letošnjem prvem četrtletju je za 4,7 odstotka večja kot v istem obdobju lani. Višji pa so skupni stroški dosežene realizacije in sicer za 10,9 odstotka. Porast teh stroškov je v primerjavi z lanskim letom mnogo večji kakor porast vrednosti celotne prodaje. Največ gre to na račun revalorizacije, ostala razlika pa zahteva nadrobno analizo, ki bo sigurno odkrila, da je v povišanih stroških proizvodnje izražen tudi vpliv letošnje zime. Povišani stroški pa zelo občutno vplivajo na doseženi dohodek, ki je bil letos v prvem četrtletju kljub povečanju vrednosti prodaje za 354.527.000 dinarjev manjši kot lani.

Ugotovljeno je, po knjigovodski evidenci, da so se zaloge surovin in materiala vrednostno znižale za 625 milijonov. Kljub temu pa je rude prekomerno na zalogi, če upoštevamo domače rude in tudi nekatere rude, ki niso prekomerno na zalogi, za 16.533 ton. Po drugi strani pa je občutno padla zaloge koksa, minimalne so zaloge Fe legur, kosovnega premoga itd. Tudi nedokončana proizvodnja je v primerjavi z začetkom leta nižja za 167 milijonov, gotovi izdelki pa za 122 milijonov. Če primerjamo skupne zaloge proti stroškom proizvodnje po lastni ceni, potem vidimo, da je bil koeficient obračanja ob koncu leta 3,6, ob koncu četrtletja pa 3,8. Poslabšanje v prvem kvartalu beležimo pri terjativah proti kupcem. Kupci so nam vezali ob koncu leta obratnih sredstev v višini 4.439.480.000 din, ali za 47 dni. To stanje je ob kvartalu slabše, saj znaša 6.375.000.000, kar pomeni, da so obratna sredstva odtujena iz podjetja za 64 dni. Vzrok temu je v glavnem v razmeroma visokem izvozu preko posrednikov, kar za nas pomeni vezanje obratnih sredstev v državi kljub temu, da za količino izvoza preko posrednikov dobivamo pri Jugobanki potrebne kredite.

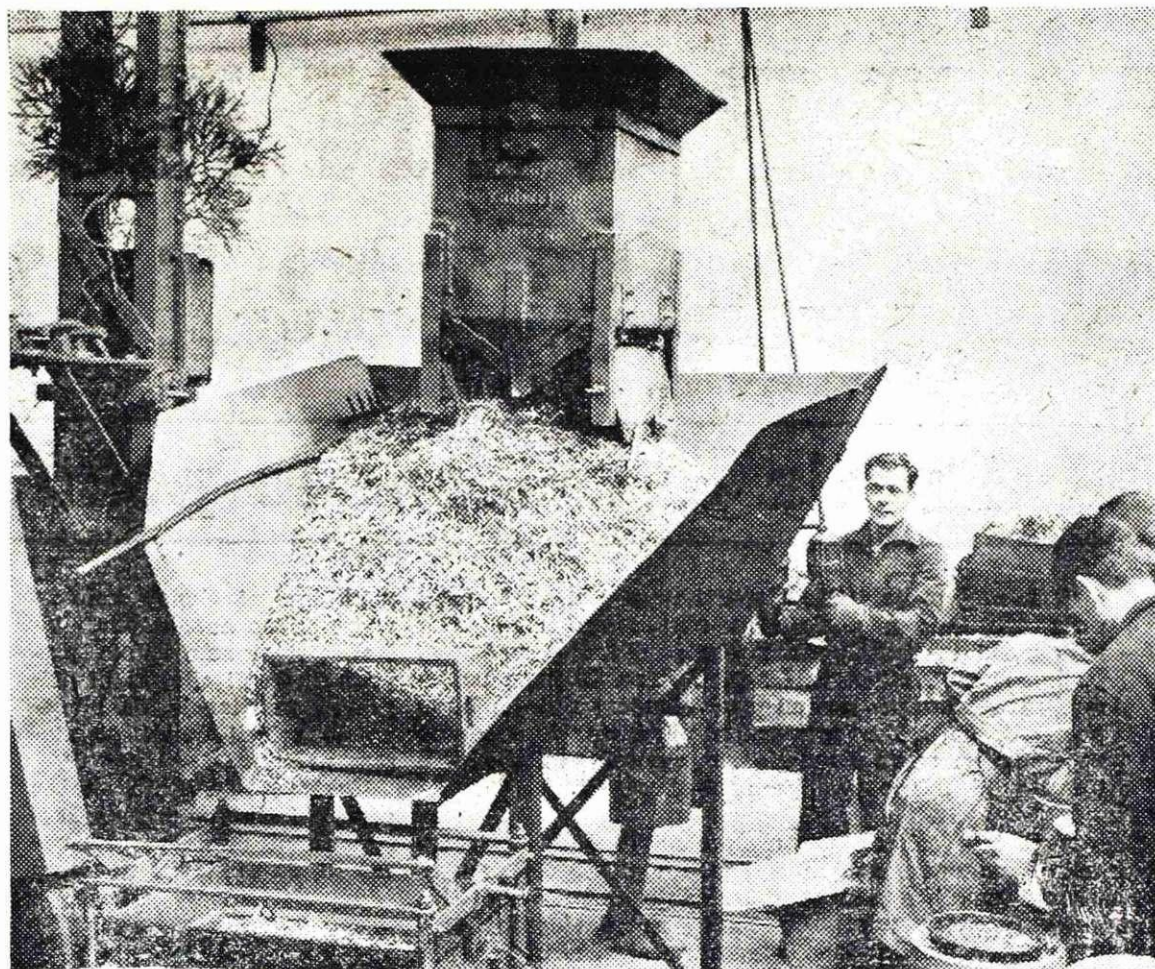
Povprečni stalež zaposlenih se stalno giblje med 250 in 350 osebami manj kot znaša normativ. So pa večja niha-

nja, tako da je ta razlika znašala 31. marca letos kar 405 oseb. Ob sprejemu je vedno bolj pereča problematika, da pomožnih delavcev ne moremo več dobiti iz neposredne okolice in sosednjih okrajev in smo bili prisiljeni poiskati te delavce na oddaljenejših področjih. Tako smo v aprilu sprejeli dve skupini delavcev iz Makedonije. Smatramo, da za podjetje ne more postati rekrutiranje pomožnih delavcev iz oddaljenih krajev stalna praksa, ker to ni perspektivna rešitev.

Analiza kaže, da so se začeli vidno odražati rezultati poglobljene akcije za znižanje poškodb pri delu, ki so jo v preteklem letu vodili samoupravni organi, sindikalna organizacija in operativna podjetja. Če bi ne imeli letos že dve smrtni nesreči, bi bila še ugodnejša. Pri nadaljevanju borbe proti poškodbam moramo imeti pred očmi ugotovitve, da je subjektivni faktor najbolj pogost vzrok poškodbam.

V začetku leta 1963 smo prešli na formiranje osebnih dohodkov na osnovi odpremljenega blaga. Ukinjeno je bilo zmanjševanje osebnih dohodkov za 5 odstotkov, kar je ob upoštevanju nastale spremembe pri prispevkih imelo za posledico za 2,6 odstotka večje formirane mase.

16. aprila letos je UO Jugoslovanske investicijske banke razpravljal o končni investicijski vsoti našega podjetja. Predvidevamo, da je potrdil predloženo investicijo in vse podrazitve, ki nastopa-

Naši žebjarji pri delu

jo v zvezi z ameriško uvozno opremo. Za nadaljevanje financiranja nam je banka nakazala 2 milijardi dinarjev avansa.

Za letošnje leto smo predvideli, da bomo potrebovali 12.100 milijonov dinarjev sredstev. JIB nas je z dopisom z dne 14. aprila obvestila, da je iz sredstev OIF predvidela za nas v letošnjem letu 6.500 milijonov dinarjev, kar da letno tranšo 10 milijard dinarjev, kar po vseh predvidevanjih ne zadošča za naše potrebe.

(V nadaljevanju svojega poročila direktor omenja razna investicijska dela v naši

železarni, o čemer pa smo že večkrat in podrobno pisali, zato ga ne navajamo).

»Prevozi delavcev na delo in z dela še vedno niso popolnoma urejeni. Problematična je ostala relacija Podnart in po spojitvi relacije Podnart in Podbrezje še ta relacija, pri čemer za obe smeri za kritje stroškov prevoza z avtobusom zmanjka nekaj čez 200.000 dinarjev mesečno. Treba bi bilo proučiti upravičenost prizadetih delavcev do več kot 10 odstotkov regresa.

Z ukinitvijo toplega obroka in prehodom na kantinski sistem pravzaprav nimamo no-

bene garancije, da bo to bolj potekalo v pogledu izgube delovnega časa, kar je pravzaprav problematično že od vsega začetka uveljavljanja tega sistema prehrane. Tudi drobni disciplinski prekrški se vse bolj kopičijo in obremenjujejo delo disciplinske komisije. Pri tem prednjačijo spori, pretepi, pobegi preko ograje pred zaključkom dne in podobno. Ukrepe proti takim prekrškom bi bilo treba zaostri in strožje kaznovati, dosledno uveljaviti prostojnost kaznovanja tudi v obratnem merilu, sicer disciplinska komisija dela ne bo zmogla.

To so izvlečki iz poročila glavnega direktorja na primopredajni seji upravnega odbora, ki je v celoti obsegalo 43 tipkanih strani. Izvlečke iz poročila predsednika upravnega odbora pa smo objavili že v naši zadnji številki.

UMETNIŠKO LITERARNI VEČER DIJAKOV JESENIŠKE GIMNAZIJE

Dijaki jeseniške gimnazije so priredili v nedeljo zvečer v Čufarjevem gledališču na Jesenicah umetniški literarni večer, pod geslom »Živimo v dobi, ko so dobri odnosi med narodi velikega pomena za vse človeštvo«. V prvem delu so brali dijaki dela Goetheja, Forta, Eluada, Preverta in nekaj del naših avtorjev. Za zaključek pa so izvedli jeseniški gimnazijci dramatisiran Prešernov »Krst pri Savici«. Posebnost večera, ki ga je pripravila prof. Cili Kodričeva, pa je bila v tem, da so predstavili nekatera umetniška dela večjih evropskih narodov v originalnih jezikih in da so uspeli v motu »Ustvarjalno delo naj bi zbliževalo vse ljudi, ne glede na državne meje in narodnost.«

Izdelano opeko pripeljejo v sušilnico na sušenje

MARTINARJI DELAJ NA ŠTIRI IZMENE

Od 2. maja dvomesečno poizkusno obratovanje

S 1. majem je pričela martinarna kot prvi obrat naše železarne s poskusnim obratovanjem na štiri izmene, ki bo trajalo do konca junija. Po končanem poskusnem obratovanju bo predložena CDS podrobna analiza rezultatov poskusnega obratovanja, ki bodo pokazali, če lahko tak način obratovanja uvedemo za stalno ne samo v martinarni, temveč tudi v drugih obratih, ki delajo pod podobnimi pogoji.

Ceprav je bila celotna organizacija novega načina obratovanja temeljito preštudirana ter izvedene vse potrebne priprave, vendar smo vsi člani kolektiva martinarne s tehničnim vodstvom vred težko čakali, kako se bo nov način obratovanja obnesel v praksi. Dva tedna obratovanja na štiri izmene sta pokazala že takoj prve dni velike prednosti tega načina. Prvič so martinarji poskusili, kako je prijetno po šestih dnevih težkega dela dva dni počivati, da lahko potem spet z novimi energijami primejo za delo. Pričakovanje, da bomo znižali izostanke zaradi krajšega bolovanja, se je izpolnilo prej kot smo pričakovali. Že po nekaj dnevih obratovanja na štiri izmene so se začela bolovanja do 30 dni hitro nižati, tako da se je to število znižalo od 30 do 40 oseb dnevno, kot smo ga zabeležili prejšnje

mesece na 10 do 20, oziroma izraženo v odstotkih pomeni to znižanje za približno 3 %.

Tudi neopravičenih izostankov praktično ni več, ker je z uvedbo prostih dnevov odpadel vsak izgovor zaradi stalnega dela. Kolikor pa se bodo pojavili, kar je pa malo verjetno, je DS EE postavil zelo energične disciplinske mere, ki bodo omogočile nepošljive izostanke odstraniti iz obrata.

Obratovanje teče normalno tudi ob nedeljah, ker so polne posade na delu, tako da bo tudi proizvodnja povečana tako, kot smo si zamišljali.

Lahko rečemo, da so s samim načinom obratovanja na štiri izmene člani kolektiva martinarne zelo zadovoljni in sedaj čakajo samo še na 15. junij, ko bo izplačilo osebnih dohodkov za mesec maj. Če se bodo tudi tedaj izpolnila pričakovanja, da bo višina osebnih dohodkov ostala pri

veliki večini članov kolektiva približno na dosednji višini, potem smo lahko prepričani, da ni sile, ki bi pripravila martinarje, da bi ponovno pričeli delati po starem načinu.

Kakšnih posebnih težav prve dni obratovanja na štiri izmene ni bilo, če izvzamemo to, da se število novih po-

trebnih delavcev postopoma izpopolnjuje. Vendar smo prepričani, da bo do konca tega meseca tudi to rešeno in na tem mestu moramo dati priznanje naši kadrovske službi kakor tudi upravi podjetja, ki sta pokazali vse razumevanje in nudili pomoč obratovanja v martinarni.

Kaj menijo martinarji

Obiskali smo tudi nekaj delavcev, in sicer na novo ustanovljeni četrti izmeni. Za mnenje o četrti izmeni in skrajšanem delovnem času smo vprašali vršilca dolžnosti vodilnega delovodje Janka Čopa, topilca Franca Kranjca, I. jamskega pomočnika Jožeta Lekšeta, žerjavovodjo Vinka Jeršina in sekretarja poverjenišva ZK Miloša Cvetkovića.

MANJ TEŽAV PRI DELU

JANKO ČOP je v. d. vodilni delovodja četrtne izmene. Vprašali smo ga, kaj meni o tej novi obliki, o njenih prednostih oziroma pomanjkljivostih.

»Četrta izmena je velika pridobitev, saj omogoča delavcem, da se dobro spočijejo po napornem delu in pridejo po dvodnevem počitku na delo sveži ter sposobni v celoti opravljati velike in tež-

ke proizvodne naloge. To se odraža tudi v proizvodnji, pomeni pa tudi pridobitev zaradi tega, ker so sedaj peči bolj enakomerno obremenjene in pričakujem, da bo potrebno tudi manj popravil. Tudi vodilni kader ima lažje delo, vsaj kar se tiče nedeljskega dela, zadovoljni pa so tudi ljudje, posebno tisti, ki do sedaj skoraj nikdar niso bili prosti. Če bo proizvodnja tekla tako kot sedaj, bomo proizvedli več kot smo pričakovali.«

ZADOVOLJEN SEM

FRANC KRANJEC je v martinarni zaposlen že dvanaest let. Skoraj šest let je že toilec. Prisluhnimo, kaj on meni o četrti izmeni:

»Sedaj šele vem, kaj se pravi biti prost. Ceprav je nekoliko več dela, imam raje novo obliko, ki ugodno vpliva tudi na odstotek bolovanja, saj že sedaj ljudje veliko manj bolujejo. Ceprav se nekateri bojijo, da bodo naši osebni dohodki manjši, sem prepričan, da do tega ne bo prišlo, saj se vrednost naše proizvodnje povečuje posebno sedaj, ko smo začeli izdelovati na SM pečeh elektro kvalitete. Želim pa si, da bi lahko na vseh pečeh v martinarni začeli uporabljati kisik, saj bomo tako lahko še povečali proizvodnjo in dohodek.«

ČETRTRA IZMENA JE VELIKA PRIDOBITEV

Že štirinajst let je v martinarni zaposlen JOŽE LEKŠE, I. jamski pomočnik na četrti izmeni. To delovno mesto opravlja že šest let, o četrti izmeni pa pravi:

»Ceprav je prinesla četrta izmena na nekaterih delovnih mestih več dela, je vseeno za

nas velika pridobitev, saj smo po šestih delovnih dneh dva dni prosti. V teh dveh prostih dneh se lahko vsak dobro odpočije, uredi razna domača dela; pri prehodu s popoldanske na nočno dnino pa ima za to kar tri dni časa. Novi način dela mi je zelo všeč in bi želel da ta oblika ostane, četudi bi se morda nekoliko zmanjšali zaradi tega osebni dohodki. Prepričan sem pa, da se ne bodo, saj ob nemotenem obratovanju proizvajamo precej več kot prej.

NEKOLIKO TEŽAV Z VLOŽKOM

Že 21 let vozi žerjav v starem železu v martinarni VINKO JERSIN. Četrta izmena mu je všeč, saj mu prosti dnevi pridejo zelo prav. Radoveden je le, kako bo z osebnimi dohodki, saj še vedno ne more popolnoma verjeti, da bi bil kljub temu, da napravi mesečno toliko ur manj, prav toliko plačan. O delu po novem načinu pa pravi:

»Nov način dela mi je všeč, je pa nekaj težav posebno ob nedeljah, saj je treba pripraviti vložek kljub temu, da ne dobimo odpadkov iz obratov kot ostale dneve, vendar nam pomagajo avtogenski rezalci na haldi, ki med tednom pripravijo nekaj zaloge šaržirnega starega železa, s katerim si pomagamo v nedeljah. Največ težav pa imamo z odpadki iz žične valjarne.«

DELO SE NORMALNO ODVIJA NAPREJ

MILOŠ CVETKOVIĆ, delovodja v starem železu, je sekretar poverjenišva ZK martinarne. O težavah pri uvajanju četrte izmene pravi:

»Najtežje je bilo ljudem dopovedati, da bodo šest do osem dni mesečno prosti ob enakih osebnih dohodkih. Težave pa so bile tudi v tem, ker je bilo že nekaj poskusov uvajanja četrte izmene, ki pa so se vsi izjalovili, ker verjetno niso bili dobro in temeljito pripravljeni. Najbolj so nasprotovali tisti delavci, ki so imeli dodatne ure za manjkajoče. Ko so naši delavci sedaj spoznali prednosti te nove oblike, se vsi z njo strinjajo. Tako posebnih težav ni, treba bo le še izpopolniti normativ in dobiti kadre za dopuste. Delo se odvíja normalno, ceprav smo na mnogih delovnih mestih znižali normativ. Nekaj težav je

s pripravo vložka: železu, ker se sedelavci, v deljalne pošilje odpa ko bodo di os železarne, ešli n bo teh ter, konc bilo tudi e bi železo sorali, z nimamo postora sedanjem načinu nalno izoriščen stroški na tono. Tako boskupni celoti poril pov la delavci in tuč hodek bo bolj p deljen. Po d obratovanju bor analiziral rezulta pomanjklivosti ali organizacijske

Tako teje o martinarni sami. ki dela, ki bo br uvedena tudi v naše železarne, s teri na to že sljito pripravljajo jem, ki v ter sedanjih rezultat uspeli, izreno želimo, da bi uspehi vedno vzpodbuda tudi tom pri veljavl sistema dela.

Vsakodnevni prizor v naši martinarni. Odkar so začeli z obratovanjem na štiri izmene, delajo v martinarni brez prekinitve tudi ob nedeljah. Tako bodo znatno povečali proizvodnjo jekla

JO

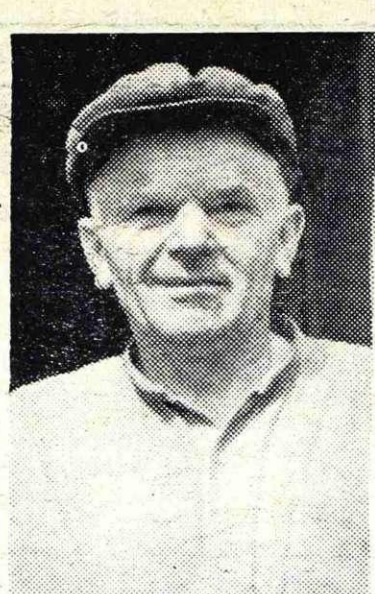
Janko Čop

Franc Kranjc

Jože Lekše

Vinko Jeršin

Miloš Cvetković

Neplaniran remont v žični valjarni

Z vsakoletnimi proizvodnimi zadolžitvami ekonomskih enot se predvidi tudi mesec in čas, v katerem naj posamezni obrati opravijo svoje generalne remonte naprav. Ta razporeditev je vsklajena z zmogljivostjo vzdrževalnih delavnic in njihovih remontnih skupin, obenem pa omogoča, da vsem odvisnim predelovalnim obratom lahko pravočasno preskrbimo potrebno in zadostno zalogo vložka za normalno delo med remontom obrata dobavitelja.

Remont neke naprave, ki ga je treba opraviti iz kakršnihkoli vzrokov v nepredvidenem času, povzroči težave v proizvodnem ciklusu železarne ali kupcem, katerim

nismo pravočasno dobavili naročenih količin naših izdelkov.

V prav takih okoliščinah se je znašla konec aprila žična valjarna zaradi kritičnega stanja potisne peči, potrebne predčasnega generalnega remonta. V peči so začele puščati z vodo hlajene tračnice, po katerih drsi vložek. Izparevanje vode v peči je zelo znižalo njeno zmogljivost, obenem pa se je ena tračnica odtrgala s sidrišča ter dvignjena in skrivljena usmerjala vložek pri potiskanju v stransko steno peči, kar je povzročalo rušenje obzidave.

Poizkusno popravilo obzidave peči je vzdržalo samo en dan, nato pa je vložek pri drsenju skozi peč obzidavo ponovno posnel. Po posvetovanju s tehničnim vodstvom podjetja smo se odločili, da gre peč predčasno v redni letni remont, ker bi nam lahko nepripravljenim nenadoma povsem odpovedala. Pred tem pa je bilo treba zagotoviti potrebno zalogo žice predelovalnim obratom za čas trajanja remonta, ki naj bi ga opravili od 2. maja letos naprej.

Potrebni rezervni deli tako za peč kot za ostale naprave so bili delno že gotovi, ostali pa v izdelavi. Nerešeno je ostalo le vprašanje trajanja remonta.

Letno popravilo peči je pri okrog 80-odstotni obnovi celotne obzidave trajalo običaj-

no osem dni. Zaradi velikega pritiska kupcev za dobavo pogodbenih količin raznih vrst in kvalitet žice ter elektrod je obratovodstvo predlagalo, da remont opravi od 2. do 8. maja 1963. Tehnično vodstvo podjetja pa je zahtevalo, da se prične s ponovnim obratovanjem že 6. maja zjutraj. Izvedbo remonta peči je prevzelo podjetje »Vatrostalna« iz Zenice, ki je na predlagani termin pristalo s spremembo, da bi peč v dogovorjenem obsegu izgotovili 5. maja do 18. ure, z rednim obratovanjem pa bi po sušenju peči začeli 6. maja ob 14. uri.

Z razumevanjem kolektiva žične valjarne, ki je zadnji dve nedelji v aprilu normalno delal na vse tri izmene, nam je do pričetka remonta uspelo zagotoviti potrebno zalogo navaadne žice za normalno delo predelovalnih obratov med našim remontom in za čas valjanja kvalitetne žice takoj po remontu.

Na praznik dela zjutraj smo peč ustavili in izpraznili. Zidarji »Vatrostalne« so podrli obok, da bi se peč do naslednjega dne intenzivno hladila in smo zato tudi polivali strjeno žilandro v peči z vodo. Naslednji dan smo pričeli z rušenjem ostale obzidave peči. Ugotovili smo, da jo je potrebno porušiti blizu 20 odstotkov več kot je bilo predvideno.

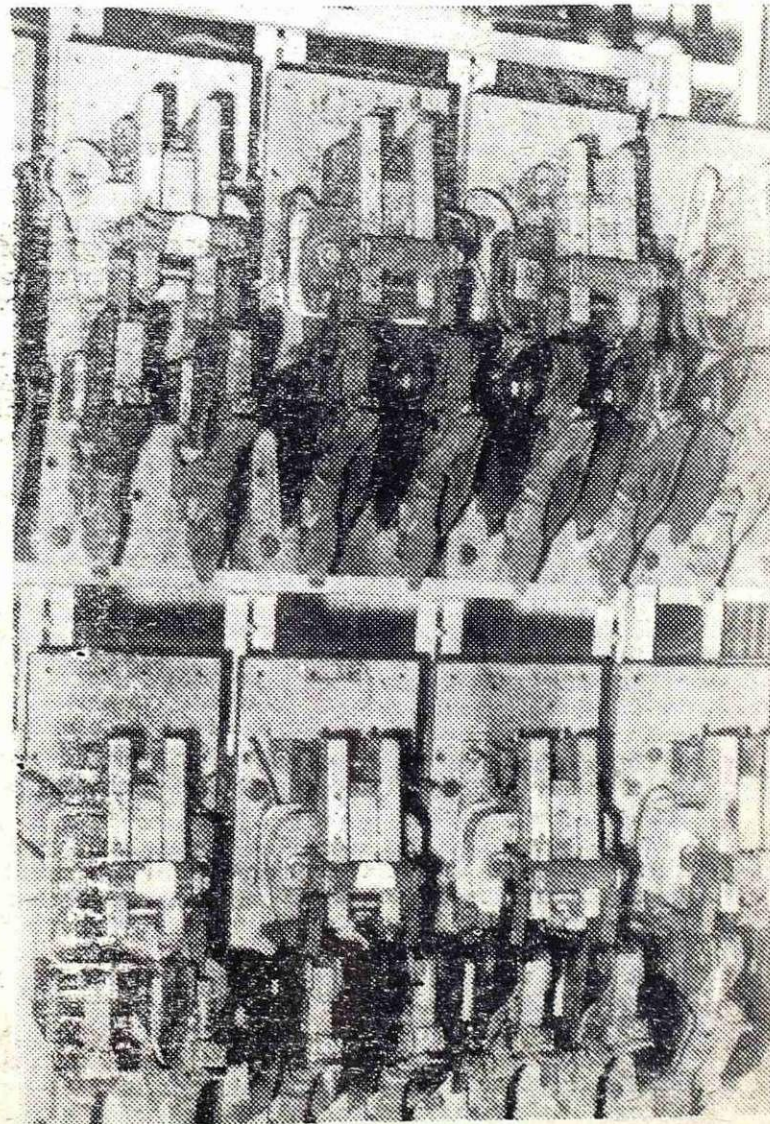
Delo pri obnovi peči je bilo organizirano na tri izmene, vendar je bila peč kljub prizadevanju vodstva skupine in zidarjev, da bi obzidavo opravili do pogodbenega roka, zaradi večjega obsega del gotova okrog 10 ur pozneje, toda še vedno v do sedaj rekordnem času. Poleg te ugotovitve je treba naglasiti, da je skoraj nova peč solidno in kvalitetno izdelana, ker

smo jo v zelo kratkem času (24 ur) pripravili za normalno obratovanje, pri tem pa ni pokazala nobenih deformacij na oboku in podu zaradi posledic temperaturnega raztezanja obzidave.

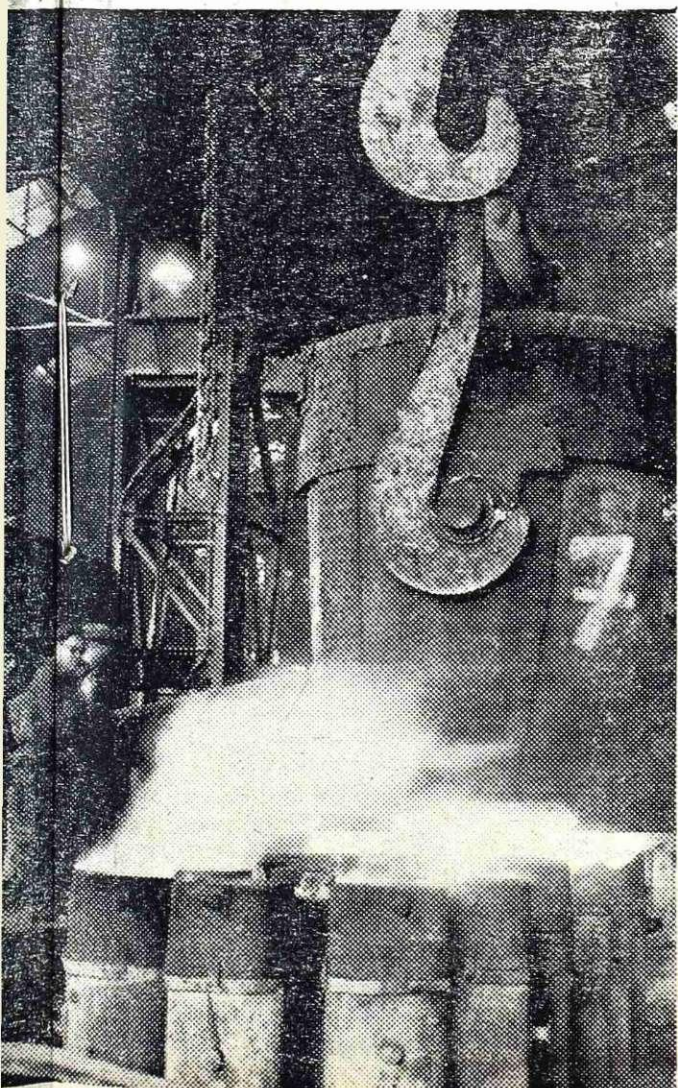
Tudi vzdrževalne delavnice in skupine so opravile v tem času obsežna remontna dela na ostalih napravah žične valjarne, za katere so običajno potrebovale dva do tri dni več, tako da smo z red-

nim obratovanjem pričeli 7. maja ob 6. uri zjutraj. Celotnemu uspehu je pripomoglo tudi koordinirano sodelovanje prometnega oddelka, ki je transportnim zahtevam v zvezi z remontom v celoti in brez zastoja zadostil.

Negativne posledice remonta so bile zaradi skrajšanja v odvisnih obratih zelo omiljene, za kar je treba izreči polno priznanje vsem izvajalcem. G. A.

Tudi v žični valjarni je ogromno stikal in električnih naprav

Metoda trenutnih zapažanj

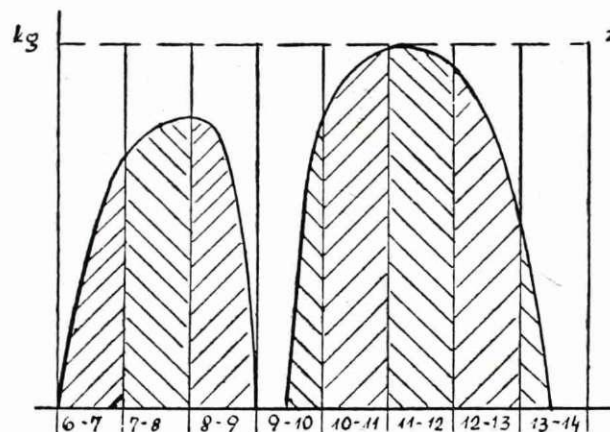
Nedvomno ni potrebno posebej poudarjati, da današnji gospodarski razvoj zahteva pospešeno uvajanje mehancizacije in avtomatizacije v obstoječe tehnološke procese. Vendar to še ni dovolj. Potrebni pa je še več posegov kot izboljšanje organizacije dela, priprave dela, povečanje proizvodnih zmogljivosti, izboljšanje pretoka materiala itd. in za vse to obstajajo metode in sistemi. Rezultati uvedenih metod pa morajo biti obvezno podprti s stroškovnimi analizami. — Danes vse preveč pogosto izjavljamo in pišemo »pridobili smo to, povečali ono, uvedli in zgradili samo to in to.« Vendar nikjer ne zasledimo, koliko je žilo stroškov in koliko prihrankov.

Ta kratka trditve in zahteva ni več nova, temveč stara. Končni cilj vsega je vedno večja proizvodnja s čim manjšim številom zaposlenih. Lahko je že v starem proizvodnem procesu preveč zaposlenih, lahko se zgodi, da bo preveč zaposlenih tudi v sodobnem procesu (po rekonstrukciji). Zakaj v enem in drugem primeru? Zaradi tega, ker nihče sistematično ne študira, kaj in koliko nekdo dela. Tako je ocena o produktivnosti posameznika, skupine, ekonomske enote, podvržena vedno nadrejenemu, ki pa je pogosto krivična, pretirana ali pa netočna. Isto velja tudi za ocenjevanje kvalitete dela, znanja posameznika in nagrajevanja. To se dogaja vedno, kadar ne vemo, kaj kdo dela in koliko. Posledica takega stanja je notranje medsebojno trenje, slabi odnosi in splošna stihija.

V zadnjem času se vedno močnejše pojavlja težnja po zmanjševanju števila zaposlenih. To je pozitivno, kajti le s povečanjem produktivnosti na moža in uro bomo dosegli evropsko povprečje.

Pri tem pa zapažamo različna in deljena mišljenja. Nekateri trdijo, da ima železarna 500 preveč zaposlenih, drugi 1000, tretji tudi 2000. Katero mnenje sedaj držijo? Če primerjamo naše podjetje z nekim sodobnim, ki ima isto proizvodnjo, bo verjetno še zadnja domnevna številka prenizka. To vemo vsi, predvsem pa obratovodje. Sleherni se vprašuje, kako doseči nižji stalež in s kakšnim posegom priti do sistematičnega zniževanja števila zaposlenih. Vsi pa tudi vemo, da nasilno zniževanje kadra v proizvodnji povzroča posledice in negotovanje. — Tako smo našli na zelo trd oreh, ki ga obdelujemo že nekaj let. Kljub pravilnim trditvam o prevelikem številu zaposlenih ne bomo dosegli zaželenih uspehov, dokler ne bomo dokazali, v katerem delu proizvodnega

procesa je angažirano preveliko število zaposlenih proizvodnih delavcev, ali administrativnih in operativnih uslužbenec. Z nekim dozdavnim mnenjem ali načelno direktivo za izpolnitev določene naloge običajno samo polovično ali pa sploh ne uspejo. Zaradi tega je vsako zahtevo in mnenje treba podkrepiti z dokazi.

Sl. 1 — Verjetnostna krivulja storilnosti

Zakaj je Železarna Jesenice za obstoječi proizvodni proces dosegla tako visok stalež? Vzrokov je mnogo. Največji vzrok pa je v večni težnji nas vseh od predelavca navzgor, imeti čim več delavcev pod »komando«. — Glavno besedo glede normativov so imeli in jo še vedno imajo delovodje. Vodilnega kadra je premalo, da bi lahko obvladal tudi področje produktivnosti. Kolikor ga je dovolj po posameznih ekonomskih enotah, nihče ne dela na tem področju, oziroma tudi ni poučen o metodi za analizo produktivnosti. Vedno in v vsakem primeru moramo, če hočemo registrirati nek proizvodni proces, bodisi iz aspekta mehanizacije in avtomatizacije, izboljšanja organizacije dela, pretoka materiala ali povečanja produktivnosti oziroma zmanjšanja kadra, kakor tudi povečanja proizvodnje, najprej ugotoviti:

1. Kako so razdeljene delovne operacije po posameznih fazah (proizvodnja, transport, zastoji, odsotnost)?
2. Na katerih delih (po fazah) in koliko je posameznik ali grupa zaposlen?
3. Kako se opravlja delo, ročno ali s pripomočki?
4. Skupni izračun časovne udeležbe zaposlenosti po posameznih fazah.

Na osnovi takih ugotovitev dobimo zanesljiv rezultat in sliko, kakšna je zaposlitev posameznika, delovne grupe, izmene in celotne ekonomske enote. To študijo lahko opravimo z »metodo trenutnih zapažanj«. Ta metoda, pri nas docela neznana, je nujen sestavni del — pripomoček k uvedbi znanstvenih raziskovanj tehnoloških procesov.

Na čem temelji sistem trenutnih zapažanj? Lahko bi rekli takole! Običajno ocenimo samo tistega delavca, delovodjo ali uslužbenca, da je priden in vesten, ki ga vedno vidimo pri delu. Taka zapažanja obdržimo le v spominu, niso pa registrirana. Veliko večino zaposlenih ne moremo oceniti, kako in koliko dela. Tako ostanejo oce-

se, v katerih zajememo in upoštevamo celotno krivuljo storilnosti. Na osnovi krivulje storilnosti napravimo časovni plan registriranja tako (sl. 2), da zajememo vse situacije krivulje. Analitik snema posado 6 dni zapored. V ponedeljek snema posado od 6. do 7., 8. do 9., 10. do 11. in 12. do 13. ure. V torek snema od 7. do 8., 9. do 10., 11. do 12. in 13. do 14. ure. V sredo začne s snemanjem zopet od 6. do 7. ure itd. in po istem sistemu šest ali sedem delovnih dni. Tako dosežemo 24-urno snemanje v enem tednu in to v vseh variantah storilnosti in časih. Analitik, ki prevzame to važno nalogo, mora predvsem dobro poznati celoten proces dela, kakor tudi delovno posado. V analizo trenutnih zapažanj sme zajeti največ dvajset delov. mest. Po nakazanem snemalnem planu snemamo posade štirikrat v eni izmeni po 1 uro. V tej uri mora biti celotna posada snemana najmanj vsakih pet minut. Tako v eni uri obidem 12-krat vsa določena delovna mesta. — Analitik pri obhodu vsakih pet minut registrira posado nepristransko, tako kot vidi in sicer za vsako delovno mesto posebej. Pri tem mora popolnoma obvladati posamezne faze dela.

Snemamo s posebnim obzrcem, kjer so označena delovna mesta in posamezne faze dela. V glavnem vsak

	6-7	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	
Ponedeljek	X		X		X		X		4
Torek		X		X		X		X	4
Sreda	X		X		X		X		4
Četrtek		X		X		X		X	4
Petek	X		X		X		X		4
Sobota		X		X		X		X	4
	3	3	3	3	3	3	3	3	24 ur

Sl. 2 — Plan registriranja zapažanj

proizvodni proces delimo na naslednje faze:

- a) NA DELOVNEM MESTU:
 - čista proizvodnja dela,
 - transport s strojem,
 - transport brez stroja,
 - ročno dviganje in sortiranje,
 - razkladanje in nakladanje,
 - čakanje na transport.
- b) IZVEN DELOVNEGA MESTA:
 - ostala neproizvodna dela,
 - prazen transport,
 - nakladanje in razkladanje,
 - transport s strojem,
 - transport brez stroja,
 - čakanje na transport.

se, v katerih zajememo in upoštevamo celotno krivuljo storilnosti.

Na osnovi krivulje storilnosti napravimo časovni plan registriranja tako (sl. 2), da zajememo vse situacije krivulje. Analitik snema posado 6 dni zapored. V ponedeljek snema posado od 6. do 7., 8. do 9., 10. do 11. in 12. do 13. ure. V torek snema od 7. do 8., 9. do 10., 11. do 12. in 13. do 14. ure. V sredo začne s snemanjem zopet od 6. do 7. ure itd. in po istem sistemu šest ali sedem delovnih dni. Tako dosežemo 24-urno snemanje v enem tednu in to v vseh variantah storilnosti in časih.

Analitik, ki prevzame to važno nalogo, mora predvsem dobro poznati celoten proces dela, kakor tudi delovno posado. V analizo trenutnih zapažanj sme zajeti največ dvajset delov. mest. Po nakazanem snemalnem planu snemamo posade štirikrat v eni izmeni po 1 uro. V tej uri mora biti celotna posada snemana najmanj vsakih pet minut. Tako v eni uri obidem 12-krat vsa določena delovna mesta. — Analitik pri obhodu vsakih pet minut registrira posado nepristransko, tako kot vidi in sicer za vsako delovno mesto posebej. Pri tem mora popolnoma obvladati posamezne faze dela.

Snemamo s posebnim obzrcem, kjer so označena delovna mesta in posamezne faze dela. V glavnem vsak

c) OSTALO:

- čiščenje prostora,
- vzdrževanje naprav,
- administracija,
- odsotnost z delovnega mesta.

Na ta način imamo razdeljen celoten proces na tabeli, ki jo lahko poljubno spreminjamo in prilagajamo proizvodnemu procesu. V to tabelo, ki je razdeljena tudi po posameznih delovnih mestih, vnašamo trenutna zapažanja posameznega delavca in skupine. Po tej metodi je sleherni delavec v določeni grupi sneman 24 ur v enem tednu. Če analitik obide vsakih 5 minut delovna mesta, označena v tabeli, dobimo za vsakega delavca vsako uro 12, v 24 urah pa 288 zapažanj, ki so razvrščena po zgoraj označenih fazah. V primeru, da snemamo 20 delovnih mest, dobimo 5760 označenih zapažanj. Zapažanja označujemo samo s križcem ali črtico v določeni rubriki in za določeno delovno mesto.

Celotni izračun tabele nam pokaže posameznega delavca in skupino, kako opravlja delo ločeno časovno po fazah dela a, b in c. Prav tako dobimo tudi točno sliko, koliko časa porabimo za posamezno fazo.

Ta metoda nam odkrije vse tajnosti neurejenega obratovanja. Tako dobljeni podatki so osnova za nadaljnje delo in izboljšanja procesa. S številnim snemanjem dobimo točno sliko o proizvodnosti, disciplini, pretiranemu težaskemu delu, zastojih, čakanju na material itd. Predvsem pa bi dobili sliko, koliko delovnega časa odpade na čista proizvodna dela in neproizvodna transportna dela, kakor tudi odsotnost z delovnega mesta.

Na osnovi take analize lahko ukrepamo organizacijsko in tehnično. Obratovodstva bi na ta način imela situacijo na dlani in dokaz, kje in kaj je potrebno prirediti obdelovati. Težasko delo je treba po možnosti zamenjati z ustrezno mehanizacijo, zastojem in čakanje urediti z boljšo organizacijo pretoka materiala, slabo produktivnost in preveliko odsotnost z delovnega mesta pa z organizacijskimi posegi itd.

Če govorimo o večji produktivnosti in zmanjševanju števila delavcev do logične meje, je treba uvesti ta sistem analiziranja po metodi trenutnih zapažanj, kar bi pomenilo veliko pomoč posameznim obratovodstvom in organom upravljanja v borbi za čim večjo storilnost, odkrivanje notranjih rezerv, predvsem sedaj ob prehodu na 42-urni delavnik, večjo proizvodnjo in skladno povečanje osebnih dohodkov.

Niko Bernard

Spremembe pri študiju metalurgije v ZDA

Iz železarne Sisak

Že nekaj let nazaj skušajo na visokih šolah v ZDA postopoma spreminjati učni program z namenom, da bi ga bolj prilagodili spremenjenim zahtevam v poklicnem življenju. To velja tudi za visokošolski študij metalurgije, o čemer so razpravljali pred nedavnim na dveh strokovnih zasedanjih, katerih so se udeležili vodilni predstavniki metalurških znanstvenih ustanov in podjetij v ZDA.

Učni programi oddelkov metalurške stroke na univerzah v ZDA vedno bolj kažejo usmeritev na znanstveno področje ter se odmikajo s področja praktične metalurgije. Primerjava programov za študij metalurgije na kalifornijski univerzi med letom 1940 in 1961 kaže izreden premik s praktičnega na znanstveno področje ter potrjuje prejšnjo trditev.

Ker je železarska industrija ZDA življenjsko zainteresirana na strokovnih kadrih, ki prihajajo z visokih šol, z velikim zanimanjem spremlja spremembe na področju učnih programov. V splošnem se predstavniki industrije strinjajo, da potrebuje tudi industrija z ozirom na splošen razvoj tehnike vedno več kadrov, ki se ukvarjajo z raziskovalnim in razvojnim delom v podjetjih in institutih. Vendar se istovestno slišijo tudi glasovi, da se s tem ne sme pretiravati, ker se po določenih podatkih tudi danes rešuje 50 do 70% vseh metalurških problemov v obratih in le ostalo z raziskovalnim delom. Poleg tega obstoja tudi nevarnost podcenjevanja obratnih inženirjev v primerjavi z vedno močnejšo preusmeritvijo študija metalurgije na znanstveno področje.

Zato so predlagali ločitev študija metalurgije v dve ve-

ji, izmed katerih bo prva usmerjena v znanstveno smer, druga pa v praktično. Na ta način se bo lahko vsak študent že v začetku študija odločil za tisto smer, ki mu bo bolj odgovarjala.

Vsekakor pa kaže že sedanja situacija, da se bo številčno razmerje med metalurgi »praktiki« in »teoretičniki« vedno bolj nagibalo v korist drugih. Zato je tudi razumljivo, da želijo industrijska podjetja metalurške stroke v ZDA omogočiti že zaposlenim strokovnim kadrom stalno spoznavati najnovejša izsledke na področju metalurške znanosti. V ta namen prirejajo različni metalurški instituti občasne seminarje, ki trajajo običajno od enega do več tednov, na katerih obravnavajo na kratko in v zgoščenih oblikah raz-

lične probleme s področja metalurške znanosti. Na te seminarje pošiljajo železarska podjetja svoje strokovnjake, ki potem skušajo koristno uporabiti posredovane znanstvene izsledke pri praktičnem delu.

Železarska industrija ZDA podpira napore univerz in ostalih visokih šol metalurške stroke za izpopolnitev učnega programa, ker se zaveda, da bodo potrebe po strokovnih kadrih vedno večje. Tako predvidevajo, da bodo v ZDA potrebovali leta 1970 23.300 metalurških strokovnjakov, ki jih bodo morale vzgojiti odgovarjajoče strokovne šole ter bodo morali posedovati strokovno znanje, ki bo odgovarjalo razvoju v tej, gospodarsko tako pomembni veji tehnike. K.

ŠVEDSKA — Švedska rudarska družba LKAB je sklenila zgraditi novo napravo za koncentriranje železne rude z letno zmogljivostjo 750.000 ton in napravo za paletiziranje z letno zmogljivostjo 1,5 milijona ton. Obe napravi bosta zgrajeni pri znanem rudniku železne rude Kiruna.

SOVJETSKA ZVEZA — Po sovjetskem dnevniku »Izvestija« zaenkrat ne morejo popolnoma izkoristiti zmogljivosti plavžev v dveh najmodernejših železarnah, v Tuli in Lipjeku, ker sta začela dva plavža obratovati prej, kot so bile do konca dograjenne osnovne naprave za pripravo vsipa.

VELIKA BRITANIJA — Na plavžu št. 5 železarne v Stantonu so z uspehom poskusili

dodajati skozi pihalice namesto mazuta ali zemeljskega plina premogov prah. Poskusi so pokazali dobre rezultate, saj se je poraba koksa znižala.

AVSTRALIJA — Avstralske železarne so lani izdelale skupaj 4,2 milijona ton surovega jekla, kar je za 300.000 ton več kot v letu 1961.

ZAHODNA NEMČIJA — Dve zahodnonemški podjetji iz Wuppertala in Russelsheim sta razvili nov postopek za proizvodnjo tanke pločvine, prevlečene na obeh straneh z umetno snovjo. Kot osnovni material služi hladno valjana in pocinkana pločevina, ki dobi s tem postopkom lepši zunanji izgled in istočasno dodatno površinsko zaščito pred korozijo.

V železarni Sisak so prilagodili vzdrževalno službo novih gospodarskim pogojem. Obratni ključavničarji in električarji so organizacijsko v sestavi obrata, v katerem delajo. Imajo pa dva močna oddelka centralnega vzdrževanja in sicer obrat strojnega vzdrževanja in obrat električnega vzdrževanja, ki morata biti sposobna opraviti v vsakem trenutku remont in večja popravila v obratih. V obratih pa so kot njihov se-

stavni del manjše skupine obratnih električarjev in ključavničarjev in sicer največ zaradi preventivne skrbi za naprave. Po njihovem mnenju so obratni električarji in ključavničarji proizvodni delavci, ker pravzaprav skrbijo neprekinjeno za proizvodnjo, nadzor in drobna vsakodnevna popravila. So člani kolektiva, v katerem delajo, imajo iste pravice in dolžnosti kot vsi delavci tega kolektiva.

Poklicna industr. šola Železarne

VPIS V PRVI LETNIK ŠOLSKEGA LETA 1963/64

Sprejeli bomo naslednje število učencev po posameznih poklicih:

- 12 strugarjev
- 8 orodjarjev
- 8 ključavničarjev — varilcev
- 40 ključavničarjev
- 20 obratnih električarjev
- 25 valjavcev
- 25 topilcev
- 4 kovače
- 4 vodovodne instalaterje

Pogoji so:

1. uspešno dokončana osemletna osnovna šola;
2. starost do 17 let;
3. telesna in duševna sposobnost;
4. uspešno opravljen sprejemni izpit iz matematike ter slovenščine v obsegu osnovne šole in to v primeru, če je prijav za posamezne poklice več, kakor je bilo določeno v razpisu.

Sprejem za posamezne poklice bo po naslednjem vrstnem redu:

- strugarji, kovači, vodovodni instalaterji — v četrtek 27. junija,
- ključavničarji, orodjarji in ključavničarji-varilci v petek 28. junija,
- obratni električarji — v soboto 29. junija,
- valjavci — v ponedeljek 1. julija,
- topilci — v torek 2. julija.

Prošnjo z življenjepisom, rojstnim listom, za ključnim spričevalom osnovne šole in mnenjem šole pošljite na upravo šole do 26. junija. V kolikor bi vseh dokumentov ne mogli priložiti k prijavi, jih morate prinesiti sami na dan sprejema. Učenci, ki imajo še popravni izpit na osnovni šoli, se lahko pogojno vpišejo v tiste poklice, kjer ne bo dovolj prijav. Prošnjo morate kolkovati z državnim kolekom za 50 dinarjev. V njej navedite: za kateri poklic se prijavljate, če želite stanovati v internatu, ali se boste vozili, od kod in s čim ter podobno. Priložite še dve znamki po 25 dinarjev, eno za odgovor, drugo pa za obvestilo o pričetku pouka.

Razpored bo na oglasni deski, pri vhodu.

Ravnateljstvo strokovnih šol

Žebli iz časov rimskega imperija

V stari utrdbi rimskih legij v Inchtuthilu na Škotskem so nedavno odkrili pri odkopavanjih skladišče, v katerem je bilo skritih približno 900.000 kosov različnih žebeljev. Bili so še v posebni, s prstjo prekriti jami in so jih rimski legionarji zakopali verjetno zato, da po opustitvi utrdbe ne bi prišli v roke škotskim plemenom, ki so v tistih časih cenila jeklene izdelke bolj kot pa zlato ali srebro. Žebli izvirajo iz I. stoletja naše ere in so bili tudi z ozirom na vpliv korozije zelo dobro ohranjeni.

Dimenzije najdenih žebeljev se gibljejo v naslednjih mejah: dolžina med 38 in 372 mm, debelina med 3,2 in 19 mm, medtem ko imajo glavice premer med 9,5 in 54 mm. Z ozirom na obliko so razdeljeni na šest skupin, ki so verjetno odgovarjale takratnim zahtevam intendantov rimskih legij. Glavice žebeljev so pri manjših dimenzijah ploščate, pri večjih pa piramidaste oblike.

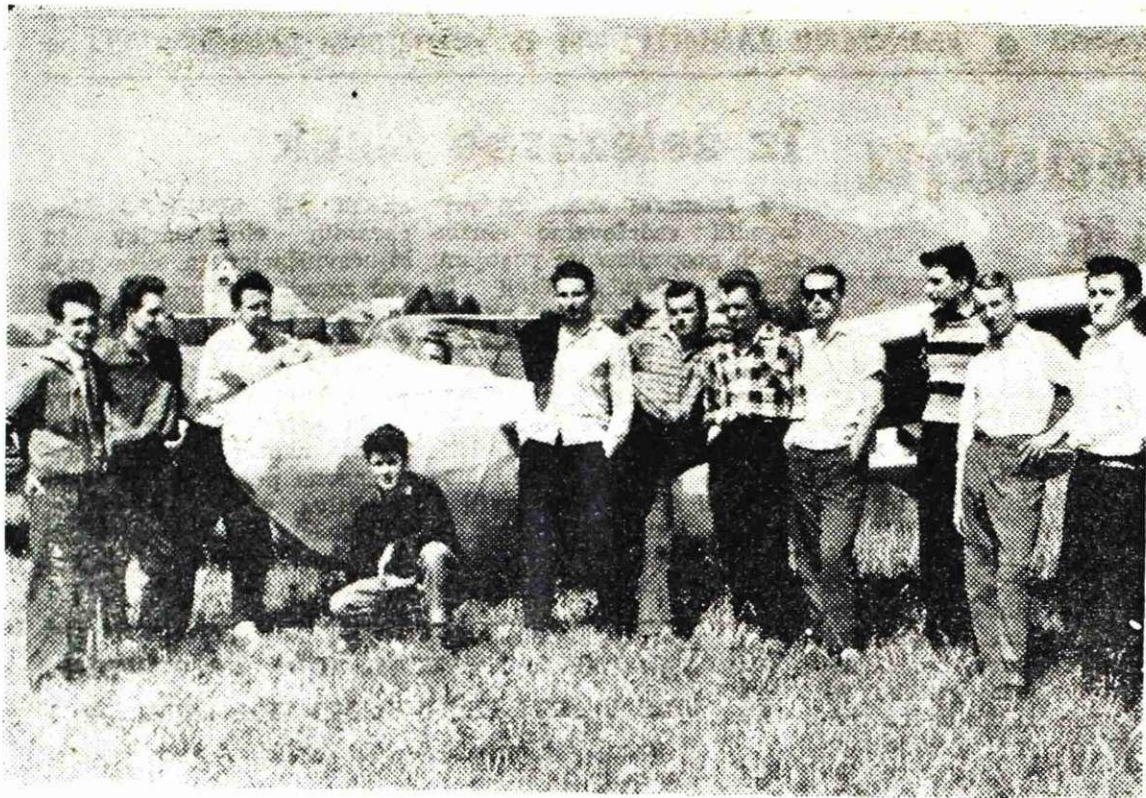
Kemične analize so pokazale, da vsebujejo žebli v povprečju 0,04 do 0,15 odstotka silicija, 0,0 do 0,03 (samo v enem primeru 0,17 odst.) mangana, 0,008 do 0,053 odst. fosforja, 0,003 do 0,017 odst. žvepla, 0,0 do 0,015 odst. aluminija, 0,003 do 0,02 odst. bakra in 0,0 do 0,05 odst. niklja. Znano je, da lahko izvirata silicij in aluminij ter delno tudi mangan iz žindre, ki nastane med samim procesom proizvodnje jekla v testastem stanju ter se ne more popolnoma ločiti od jekla. Precejšnje razlike v količini fosforja pri posameznih vrstah žebeljev kažejo na to, da so za proizvodnjo določenih vrst žebeljev uporabljali železno rudo drugačne kvalitete kot pri drugih vrstah.

Metalografske preiskave najdenih žebeljev so pokazale, da so le-ti iz različnih slojev z ozirom na vsebnost ogljika, ki se giblje med 0,05 in 0,90 odst. To je značilno za jeklo, proizvedeno v testastem stanju, kjer se količina ogljika

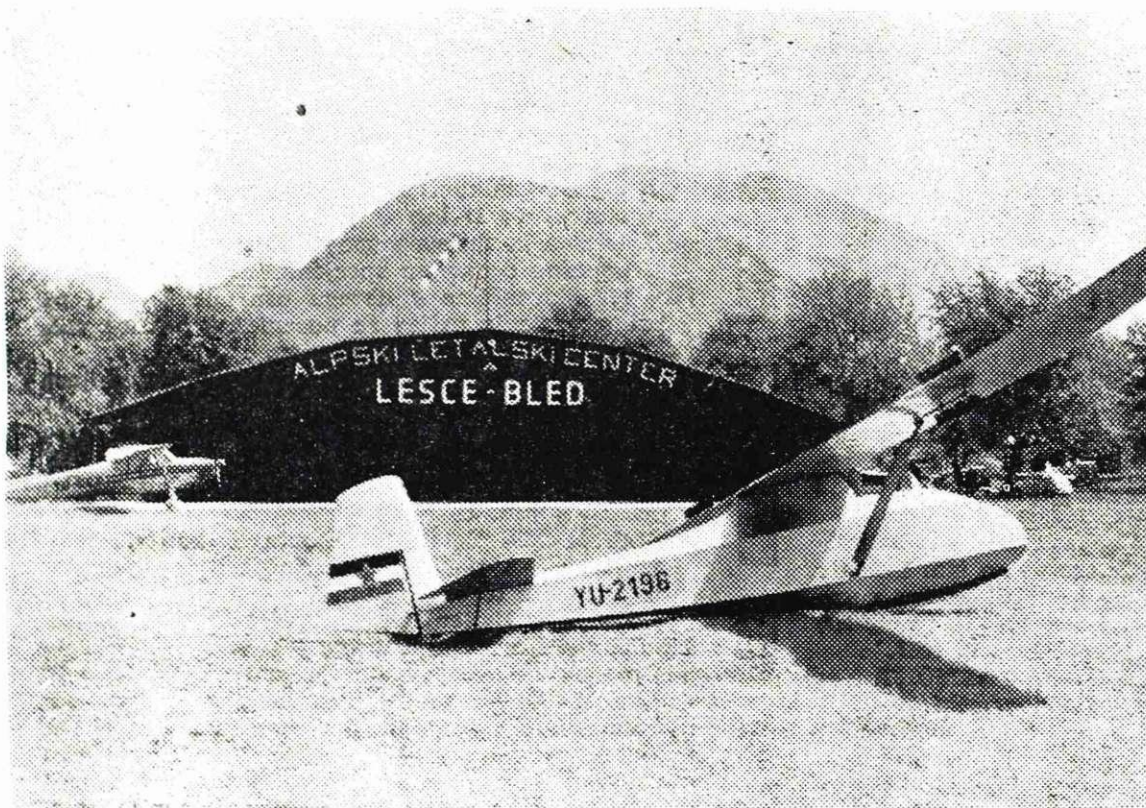
v posameznih slojih določenega kosa zelo spreminja. Pri tem je zanimivo, da imajo predvsem veliki žebli, ki so namenjeni za večje obremenitve, višji ogljik, medtem ko imajo žebli manjših dimenzij v glavnem nižji ogljik. Na podlagi tega dejstva strokovnjaki menijo, da so za obe vrsti žebeljev uporabljali dve različni vrsti jekla, proizvedenega na različne načine.

Medtem ko so nizkoogljikno jeklo proizvajali verjetno v navadnem ognjišču, so za visokoogljikno jeklo uporabljali že jaskasto peč, kjer je bilo mogoče doseči višjo temperaturo in s tem tudi boljšo redukcijo ter višji ogljik v jeklu.

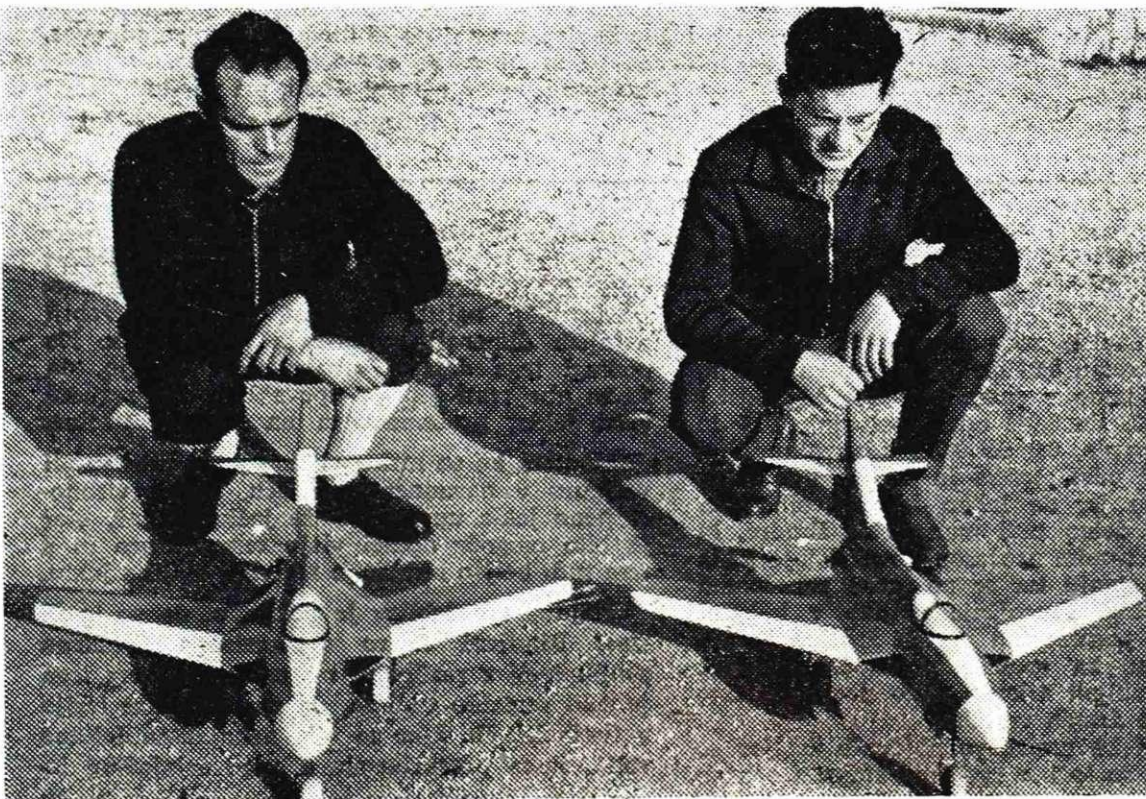
Najdba teh žebeljev je pokazala, da so imeli stari Rimljani dobro organizirano preskrbo svojih legij z različnim materialom. Poleg tega je zelo verjetno tudi to, da so se rimske legije v tistih krajih, kjer so bila nahajališča železne rude, same preskrbovale z odgovarjajočimi izdelki iz jekla ter so v ta namen imele v svojih vrstah po vsej verjetnosti tudi odgovarjajoče strokovnjake. K.

Jeseniški piloti in padalci v Lescah

Delovno področje naših letalcev

Inštruktorja Gašperlin in Zorman s svojima izdelkoma

Rojstvo jeseniškega aerokluba in njegov razvoj

Komaj 54 let nas loči od dneva, ko je prvi Jugoslovjan Edvard Rusjan vzletel z letalom, ki ga je sam skonstruiral in zgradil. Njemu, pionirju letalstva, so se kmalu pridružili še drugi. Med najbolj znanimi v tistem času so vsi kakor: Šarić iz Subotice, inž. Penkala iz Zagreba, dr. Aleksić iz Pančeva ter inž. Bloudek, ki je bil oče letalstva na Slovenskem.

Začetni uspehi so bili nadvse spodbudni, kar dokazuje, da je že leta 1910 na tekmi Pariz-Bordo v Franciji zmagal Jugoslovjan Bjelovučić. Leto kasneje je ta letalec prvi preletel Alpe. Ti uspehi so bili takrat vredni zavida. Vrednost letalstva so kmalu spoznali tudi vojaški krogi. Leta 1913 so letalo prvič uporabili v vojne namene in sicer pri obleganju Zadra. Na solunski fronti pa je sodelovalo že nad 40 letal.

Po končani prvi svetovni vojni so v naših večjih mestih formirali prve eskadre pod imenom »jugoslovansko vojno letalstvo«. Čeprav so si mnogi patriotsko prizadevali, le ni bilo zaželenih uspehov. Ni jih bilo niti na vojaškem področju, še manj pa v športnem letalstvu. Vzrok je bil, ker niso imeli dovolj letalskega kadra in letal. Za to vrzel je bila edina rešitev, da so začeli ustanavljati letalske klube.

Velikemu prizadevanju in požrtvovalnosti posameznikov se moramo zahvaliti, da smo letalske klube začeli ustanavljati tudi na Slovenskem. Na Jesenicah so se z letalstvom začeli ukvarjati leta 1935. Na pobudo bratov Ručigaj, Joža Ravnika, Tratnika, Čufarja, Čemažarja, Kampiča in drugih so imeli leta 1937 ustanovni občni zbor. Pokrovitelj letalskega kluba je bil dr. inž. Rekar. S prostovoljnimi prispevki in s prostovoljnim delom so člani zgradili hangar, ki je bil nujno potreben. V njem so napravili delavnico. Z aktivnim delom so začeli graditi jadralne modele in jadralna letala. Ko so bila jadralna letala šolskega tipa dograjena, so člani začeli s prvimi poleti na Poljanah. Ti uspehi so vzpodbudili člane, da so delali še bolj aktivno. Najbolj aktivni člani so imeli možnost, da so se šolali in urili na Blokah. Po vrnitvi so dobljene izkušnje prenašali na mlajše. Usposabljali so jih pri gradnji modelov in jadralnih letal ter pri poletanju. Poljane so postale kmalu premajhne. Zato so izbrali novo letališče na Mlakah pri Rodinah in pozneje na Petru nad Poljčami. Razumljivo je, da je bilo pri tako naglem razvoju dovolj težav in lomov, ki so zahtevali celo žrtev tovariša Goloba. Vendar to ostalim ni vzelo poguma. Nasprotno!

Prav to jim je prinašalo nove izkušnje in zahtevalo še večjo aktivnost in sposobnost.

To aktivnost pa je žal prekinila druga svetovna vojna. Komaj dograjena letala so namenoma uničili in onespobili. S tem so onemogočili, da bi se z njimi okoristil sovražnik.

Po vojni je dejavnost kluba zopet oživela. Že leta 1946 so začeli na Zgornjem Plavžu jadraliti s šolskim jadralnim letalom. Toda ta teren ni odgovarjal, na Poljanah pa so zidali nove stavbe. Že je kazalo, da bo dejavnost v klubu zamrla, toda Izidor Ručigaj je s sodelavci prenesel dejavnost v Lesce. Na Jesenicah je ostal le sedež odbora in modelarski krožki. Vsa ostala dejavnost jeseniškega Aerokluba pa se je v Lescah naglo razvijala, ker je bil teren zelo primeren in ugoden. Z ustanovitvijo klubov v Kranju, Trzinu, na Bledu in v Radovljici pa se je delo v Lescah tako razširilo, da so morali izvršiti fuzijo. To združitev oziroma povezavo v delu so rešili tako, da so leta 1952 v Lescah ustanovili Alpski letalski center. Z ustanovitvijo tega centra pa je bila dana možnost za ustanovitev letalske šole. Šola je imela na razpolago vse potrebno gradivo, dober letalski park, padalsko opremo in podobno. Taki pogoji so omogočili, da so člani našega kluba dosegali pomembne rezultate. Veliko števil naših članov se je izučilo jadralstva, padalstva in motornega letenja. Mnogi od njih so ostali v vojnem ali v civilnem letalstvu, kjer jim v klubu pridobljene izkušnje mnogo, mnogo koristijo. Za vsak uspeh pa so potrebne žrtve. Tudi po vojni smo izgubili tovariša Primoža Kampiča in Kristijana Bertonec-lja, ki sta se ponesrečila v Lescah.

V klubu je delo postalo še obsežnejše. Število članov se je povečalo. Po šolah so bili ustanovljeni modelarski krožki. Tako delujejo krožki na Blejski Dobravi, Koroški Beli, Jesenicah, v Martuljku in v zadnjem času tudi v Žirovnici. V njih se vzgaja mlad kader modelarjev, od katerih bo postal marsikateri dober jadratec, padalec ali celo motorni pilot.

Življenje v našem klubu je res pestro in precej živahno. Vendar pa bi bila dejavnost še živahnejša in plodnejša, če bi imeli svoje klubske prostore. Kljub temu je naše delo garancija, da se bo letalstvo na Gorenjskem tudi v naprej razvijalo po poti, ki je začrtana s programom Ljudske tehnike. Naši gesli sta: »Tehniko mladim!« ter »Vse za osvojitve sinjega neba in vesoljstva!«.

BM

V Gorjah praznujejo Zadnja seja

ObLO Jesenice

DPD Svoboda v Gorjah pri Bledu praznuje letos 40-letnico svojega obstoja. Društvo, ki je bilo že v stari Jugoslaviji zelo delovno in katerega člani so se udeleževali manifestacij kulturnega in političnega značaja in je zaživelo tudi po osvoboditvi, praznuje svoj jubilej. Skozi vse dneve se vrste kulturne in druge prireditve. Največ nastopajo domačini, gostujejo pa tudi iz bližnjih krajev kulturne skupine. V nedeljo so gostovali Leščani z mladinsko igro. Po šahovskem dvoboju so uprizorili igro s petjem in glasbo »Punčke

žive«, ki je navdušila predvsem mladino. Za ponedeljek je predvideno gostovanje dramske družine z Bohinjske Bele.

Lepo priznanje so dobili pevci kulturno-umetniškega društva iz Kroke, ki so priredili v torek zvečer koncert pesmi raznih narodov, med katerimi so prevladovala slovenske. Komaj 15-članski moški zbor, ki je zapel 21 pesmi, obstoja šele dobro leto. Mlademu dirigentu Egidiju Gašperšiču je uspelo prikazati s svojim komornim zborom kulturno petje, lepo oblikovano zvočnost, mojstrsko interpretacijo in discipliniranost pevcev. Zbor z izvajanjem zahtevnih pesmi, med katerimi naj omenim črnske duhovne »Mali David«, »Swing low«, pa tudi »Kozško pesem« in »Ribniško« mora navdušiti vse prijatelje zborovskega petja, pa tudi strokovnjake in glasbene pedagoge. Razveseljivo je predvsem, da nastopajo v zboru mladi pevci, med njimi tudi študentje, z dirigentom na čelu. Prav bi bilo, da bi komorni zbor kulturno-umetniškega društva »Stane Žagar« iz Kroke ob gostovanju po Gorenjski obiskal tudi Jesenice in s tem pokazal, da zborovska pesem ni le stvar starejših, marveč tudi mladine.

Uspelemu torkovemu koncertu je sledil v sredo odbojarski dvoboj mladink in pionirjev iz Gorij in Bohinja, zvečer pa uprizoritev Borove drame »Kolesa teme«, ki jo je uprizorila domača dramska skupina. V četrtek je bila akademija TVD Partizana Gorje, v petek bo gostoval Svoboda Jesenice, ki se je ansambel narodnih plesov

pravkar vrnil z gostovanja v Italiji, medtem ko bo v soboto koncert moškega pevskega zbora iz Zasipa. Za zaključek praznovanja 40-letnice Svobode bo v nedeljo javno zborovanje, na katerem bo govoril častni predsednik Zveze Svobod Slovenije Ivan Regent, ki bo razvil tudi prapor Svobode Gorje. Praznovanje bo zaključeno s koncertom domače godbe na pihala.

Polde Ulaga

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Zveze borcev Javornik, Koroška Bela, Potoki in Javorniški rovi, da bodo na osnovi sklepa upravnega odbora uradne ure v pisarni Zveze borcev v domu upokojencev na Javorniku in to vsako sredo od 16. do 18. ure. Člani ZB naj se poslužujejo omenjenih uradnih ur, kadar potrebujejo razna pojasnila.

Združenje borcev NOV
Javornik —
Koroška Bela

MOPEDISTI, MOTORISTI IN AVTOMOBILISTI!

AMD Jesenice vas poziva, da se udeležite parade III. JPI in IV. zleta LT Gorenjske, ki bo krenila v nedeljo, 19. maja ob 9. uri izpred kina na Plavžu. Pokažimo, da je motorizacija v gorenjskem kotu množičen šport, zato naj ne bo lastnika mopeda, motornega kolesa ali avtomobila, ki se parade ne bi udeležil.

Propagandna komisija
AMD Jesenice

Na svoji zadnji seji v mandadni dobi, ki je bila pred nekaj dnevi, sta imela oba zbora ObLO Jesenice obširen dnevni red, tako da so se odborniki morali sestati k sejam kar dvakrat.

Odborniki so na seji poslušali poročilo o delu Zavoda za pedagoško - prosvetno službo Jesenice v letu 1962. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil zavod ustanovljen v juniju leta 1961 ter da so imeli v začetku nekaj težav s kadri, vendar pa so te težave pozneje premostili. V zavodu so delo dobro zastavili, kar je bilo razvidno iz poročila o strokovnem in pedagoškem izobraževanju prosvetnega kadra. Zadovoljni so bili z udeležbo na raznih aktivih in seminarjih, ki so jih organizirali z namenom, da bi izboljšali dejavnost na prosvetnem področju. Organizirali so tudi več anket ter analizirali stanje na različnih področjih pedagoškega dela na posameznih šolah. Zavod je s pomočjo teh anket lahko nakazal smer nalog zavoda, kakor tudi nalog posameznih šol. Izvedene so bile tudi testne akcije z namenom, da bi ugotovili vzroke slabih uspehov pri določenih predmetih na šolah in se je pokazalo, da je vzroke za slabe učne uspehe treba v velikih primerih iskati prav pri slabih in težkih socialnih razmerah. V poročilu je navedena še vrsta ugotovitev, ki se nanašajo na šolstvo v naši občini, katerim bo tre-

ba v prihodnje posvetiti več pozornosti.

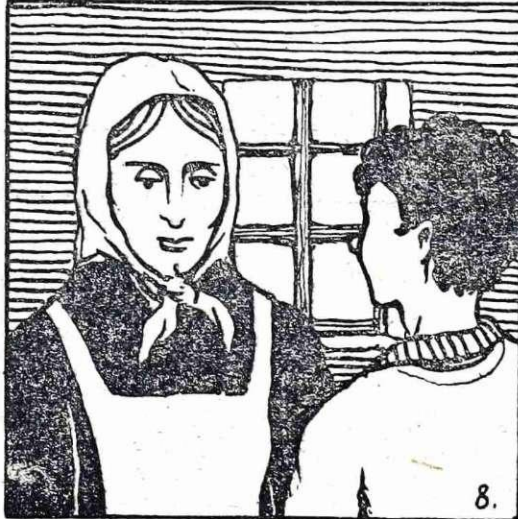
Na seji so odborniki tudi temeljito razpravljali o izdaji soglasja za sklep o višini dodatnega prispevka, ki ga plačujejo zavezanci, pri katerih so stroški zdravstvenega varstva večji od povprečja komunalne skupnosti in s tem v zvezi določili stopnjo osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje v letu 1963. — Direktor zavoda za socialno zavarovanje tov. Saksida je v svoji razpravi povedal, da stroški za zdravstveno zavarovanje stalno rastejo, tako da sredstva iz normalnih virov ne zadoščajo in so zato potrebni dodatni prispevki. Odborniki so svojih razpravah tudi postavili vprašanje, kje naj podjetja dobijo dodatna sredstva posebno še, ker je znano, da finančno stanje v Železarni letos tudi ni rožnato. Končno so odborniki le potrdili sklep skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja Jesenice o višini osnovnega in dodatnega prispevka za zdravstveno zavarovanje, ker je razprava pokazala, da je takšen ukrep nujen.

Prav tako so odborniki na svoji zadnji seji obravnavali še odlok o tarifah za uporabo vode, o upravi in uporabi ter vzdrževanju kanalizacije, kakor tudi urejanju mestnega zemljišča. Ob zaključku seje so razpravljali še o nekaterih zemljiških zadevah ter potrdili nova imenovanja in razrešitve.

7.

Tina je bil pol glave večji in suh kot trlica. Imel je svetle lase in bled obraz. Držal se je nerodno, a je bil spreten ko maček. V prvi sapi sta sklenila, da bo puška odslej njuna. Z orožjem se lahko postaviš Nemcem po robu kot pravi partizan. »Čimprej jo morava spraviti v vas,« je zašepetal Drejc. Hitro sta se odločila, da gresta zjutraj ponjo. Skovala sta načrt in se žarečih lic poslovila. Zvečer sta se dolgo premetavala po svojih posteljah, preden sta zaspala. Drejc je v mislih nešteto krat prehodil pot v ajdovsko senožet po puško.

8.

Zjutraj je vstal mnogo prej kot ponavadi. Mama je opazila njegovo vneto, pa ga je opomnila: »Štirinajst dni že nisi bil v šoli. Danes le pojdi, da ne bo kaj narobe!« »Oh, k nemškim učiteljem,« je zagodel. »Zadnjič so rekli, da nam ne bodo dali živiliških nakaznic, če ne boste otroci hodili v šolo.« Svetlo jo je pogledal in ji dejal: »Jutri, mama. Jutri grem zares. Danes greva s Tinom pomagat staremu Polovnikarju. Pol svisli sena ima še v Gradcu.« Ker ni bil navajen lagati, ga je mati spregledala. A tega mu ni pokazala. Odšla je in ga pustila samega.

9.

Izpod stoga je izvlekel samotnežnice, si vrzel vrvico čez rame in stekel skozi vas. Pri zadnjih hišah ga je čakal Tina. V strmini so ju sani otežile, da sta težko sopla. A nista počivala. Ustavila sta se šele na terišču. Odvrгла sta vrvici in izvlekla izpod svisli leskovke. Položila sta jih čez opline in začela nakladati seno. Puško in naboje sta založila v Drejcjev samotnežnik. Kar sta premogla moči, sta jo uporabila za povezovanje. Samotežnika sta skrbno očesala in se vpregla v rtiče. Preden sta potegnila, sta se ozrla po orožnikih, ki so cepetali po postaji.

To si moram dopovedati! Moram! Moram! Nikdar povedati nobenega imena, kraja, časa! Nikdar! Tudi ko bo brizgala kri in me bodo parale bikovke. Ko bom padala v nezavest. Nobenih imen, zvez, krajev! Popadat gristi, brcati, braniti se, če bosta nasilna. Svojo pohoto na tešita drugje!»

»Gospod Oberstrumbahnführer! Jerka Bregar! Priveč na po vašem naročilu in lastni želji,« je raportiral So kojak.

»Že dobro, gospod postajenačelnik. Zelo ljubeznivo pomagajte sovaščanom. Vsekakor bomo poskrbeli, da bodo vaši rojaki znali ceniti ljubeznivost in skrb, ki jim jo izkazujete.«

»Hvala! Smem zdaj oditi?»

»Trenutek želim biti z gospodično sam. Prosim počakajte spodaj! Kazino je nocoj najbrž prepolno. Pridružite se, saj so samo domači! Našli boste precej znancev. Tudi gospod Eisberger je najbrž nekje blizu točilnega pulta. Saj se ga še spomnite? Popijta konjak, potem pa prideva dol tudi midva z gospodično Bregarjevo.«

Sokoljak je pogledal z belim, se postavil v pozor in strumno zapustil sobo. Kot poklicni vojak. Messner je priknal stol in ga ponudil Jerki. Ko so se vrata zaprla, je začel svoj napad in poskusil z dekletom kar moč hitro opraviti.

Peter Skalar

23

Srečanja

»Ne zanimajo me okoliščine, v katerih vas je našel postajenačelnik. Zdaj mi je popolnoma vseeno, ali vas je ujel na begu ali vas je preslepil, da ste mu sledili. Vsekakor vam je storil veliko uslugo. Upam, da bo imel še dovolj priložnosti in vam bo lahko izkazal še prenekatero pomoč. Namesto tu bi bili raje drugje. To vem. Neskončno si želite priti v Ljubljano. Nudim vam priložnost, mlada lepota da prodrete do mesta, kjer živi tisti vaš Mascotti, kar hitro bo mogoče in potem ostanete tam, dokler vas bo volja.«

Jerko je zmrazilo do kosti. Ni se nehala tresti. »Začenja se igra v brlogu. Zdaj zdaj bo zasadil vame svojo kremplje. Morda ti gre, prestradanec švabski, le za tisto, za kar je šlo že marsikomu? Če je le to, potem glavo pokonci!»

»Ne boste vprašali za ceno mojih uslug?»

Gledala je, se tresla, molčala in čakala.

Počasi je vstal, šel okrog pisalne mize za njen hrbet, se naslonil na vrata in vprašal:

»Povejte, kakšna navodila vam je dajal poročnik Mascotti! To je cena moje dobrote.«

Počasi je dvignila obraz. Prostor pred njo je bil prazen. Čutila je, kot bi jo tiste oči tam zadaj prikovala na mesto in so skozi lase, skozi možgane in kosti vrtale vanjo.

»Kaj mislite s temi navodili?» je vprašala. »Midva sva se imela vendar rada. Neskončno ga ljubim in za nič na svetu bi se ne bila ganila od njega, če bi se ne zgodilo tisto v naši vasi.«

»Počasi, počasi, gospodična! Pravljice ne sodijo v današnji čas. Ljubica italijanskega obveščevalnega oficirja pride kar takole iz golega človekoljubja v dolino, kjer mi ravno vzpostavljamo red. Želi pomagati svojim sorodnikom in zato se loči od oboževanega. Bi res želeli trditi, da niste imeli zveze z njim? Niste pošiljali v Ljubljano nikakršnih podatkov? Vas ni po ničemer spraševal?»

»Zateguje. Zdaj bom morala nekaj reči. Naj skušam trdovratno zanikati? Naj vztrajam, da nimam zveze in da si nisva pisala?« Odgovor ji je prihranil.

Tiho in počasi, ko bi mačka stopala po debeli preprogi, je prišel okrog mize. Iz mape je vzel dve pismi in ju razgrnil.

»Poznate to pisavo?» je dejal.

Hrapav zelenkast papir, kakršnega uporablja Mascotti. Pokončna, ne preveč skladna pisava. Začela je brati.

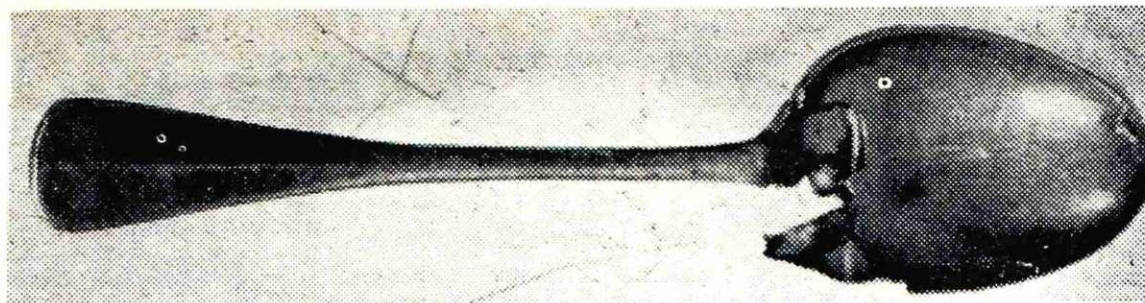
»Smem vzeti pismi v roko?» ga je prosila. Iz nje je zadihalo globoko hrepenenje.

»Seveda. Izvolite.«

Zgrabila je zeleni papir in se prepričala, da drži v rokah njegov podpis in njegovo pisanje. Preletela je vrstice prvega in nato še drugega pisma. Razen podpisa ni razumela ničesar. Bolj ko se ji je mudilo in bolj ko je brala, manj je vedela. Edinole to ji je bilo od trenutka do trenutka bolj jasno, da ve satan, ki ji je sedel nasproti, prav vse o njiju in da ve morda celo več od nje. Komaj se je toliko zbrala, da je primerjala dneva, ko sta bili pismi napisani. »Eno je iz prejšnjega, tole pa od tega tedna,« je mrmrala. Stirinajst dni nisem dobila pošte. Saj se ujema. Če ima njegova, mora imeti tudi moja pisma, saj so šla skozi iste roke, se je stresla.

»Mi boste dali tudi moja pisma?« Zdelo se je, da je prišlo v njen glas spet nekaj izzivalnosti.

Messnerjeve oči so ves čas počivale na njej, da jim ni ušla nobena sprememba na njenem obrazu.

Žlica mi je rešila življenje

Dne 9. apr. 1944. leta sem bil poslan kot sekretar Okr. komiteja SKOJ Žirovnica na srednji partijski tečaj, ki ga je organizirala partijska šola pri Pokrajinskem komiteju KPS za Primorsko in PK KPS za Gorenjsko. Na tečaju smo se zbrali mladinski in partijska aktivisti vseh krajev Gorenjske in Primorske in je bilo predvideno, da bo trajal mesec dni.

Zaradi izdajstva je sovražniku in domačim izdajalcem uspelo izvesti napad na partijsko šolo 27. januarja 1944.

Prav ta dan je bil namenjen za individualni študij, zato nas je vodstvo partijske šoleporazdelilo v skupine po 20 do 30 skupaj in nas namestilo poraznih hišah v Cerknem. — Naš pouk se je običajno pričel ob osmi uri zjutraj in prav ob tej uri je okupator organiziral napad. Ker ni vedel, da smo

tečajniki porazdeljeni po hišah, je osredotočil napad na komando mesta Cerkno, ki je imela prostore v »rdeči hiši« v Cerknem, kot smo jo tedaj imenovali.

Na ulicah in bližnjih obronkih Cerknega je obležalo 47 tovarišev in tovarišic - tečajnikov, s katerimi sem še prejšnji dan sedel skupaj v šolskih klopih. Najvažnejša strateška točka je bila za okupatorja vaški zvonik, ki ga je tudi takoj dosegel, potem pa je iz vseh štirih lin tolkel po partizanih.

Se z nekaterimi tovariši sem se umikal po pobočju v smeri proti Novakom. Ugotovil sem, da imam raztrgan suknjič in v njem pet centimetrov široke luknje, ožgane od smodnika. Segel sem v notranji žep suknjiča in privlekel ven žlico, ki je bila prestreljena. Tudi usnjen pas se je še komaj držal

skupaj, ker je bil prestreljen, na srajci pa je bila samo okrogla lisa od smodnika in na trebuhu rdeča lisa od neznatne opekline. Tako mi je žlica rešila življenje.

Zdravko Tavčar-Beno

ZAHVALA

Ob težki izgubi nenadomestljive žene in mame

ANGELE LOGAR

se pristrčno zahvaljujemo vsem sosedom in znancem, ki so se poslednjič poslovili od nje.

Iskrena hvala primariju dr. Brandstetterju, dr. Sajevidu ter sestri Emi za lajšanje bolečin, prav tako pevcem, darovalcem vencev in cvetja, lastnikom osebnih avtomobilov ter vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

Žalujoci mož, sinova in hčere z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža in očeta

ANTONA FRUMNA

vrtnarja v pokoju

se iskreno zahvaljujemo kolektivu elektroodnega oddelka za sočustvovanje in denarno pomoč ter vsem, ki so z menoj sočustvovali in mi izrekli sožalje.

Žalujoca žena Krista z otroki

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljube žene, mamice, hčerke in sestre

AMALIJE MOLE

se zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem, sostanovalcem, organizacijam ter sodelavcem za prejeto pomoč in sožalje in vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala tudi zdravnikom dr. Tancarju, dr. Brandstetterju, sestram in ostalemu zdravniškemu osebju internega oddelka bolnišnice na Jesenicah za vso skrb in nego v času njene težke bolezni.

Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, voznikom motornih vozil, govornikom za poslovlilne besede ob odprtem grobu in pevcem Svobode Javornik za ganljive žalostinke. Hvala tudi osnovni šoli za častno poslovlitev. Za uspešno organizacijo pogreba se zahvaljujemo tudi tov. Tomažu Kavčiču in Cirilu Kavalariju.

Žalujoci mož z otroki, starši in sestre.

Iz naše preteklosti

Posestvo v Bohinjski Bistrici, na Pozabljenem in v Stari fužini

V sklop Bohinjske Bistrice je spadal rudnik železne rude — bobovca na Rudnem polju, fužine v Bohinjski Bistrici, na Pozabljenem, v Stari Fužini ter posestvo v Srednji vasi.

Na Rudnem polju na Poljuki je bila samo ena stanovanjska zgradba za rudarje.

V Bohinjski Bistrici je bila graščina, v kateri so bile tudi pisarne, gospodarsko poslopje s skladiščem za železo in žito in dve veliki stanovanjski zgradbi za delavce. V veliki fužinski zgradbi je bil plavž z litoželeznim vetrilom, kupolna peč z modelarnico in kaluparnico, dve ognjišči za žilavljenje s ploskovnim kladivom in žična valjarna. V mehanični delavnici so imeli vrtalni in skobelni stroj, več stružnic in orodno kovačnico.

K fužini je spadala tudi velika jaskasta pražilna peč za rudo, dvojne velikih skladišč za oglje za 120.000 mernikov oglja, lopa za gasilsko črpalko (ki je sedaj v Tehničnem muzeju na Jesenicah) in žaga za deske.

V fužini na Pozabljenem so imeli dvojne ognjišče za žilavljenje z vetrilom, grobo kladivo in ognjišče s kladivom za fino vlečenje jekla, skladišče za oglje (30.000 mernikov), opekarno s pečjo za žganje opeke in stanovanjsko zgradbo za delavce.

Fužina v Stari Fužini je obsegala tri fužinarska poslop-

ja. V prvem je bilo dvojne ognjišče za žilavljenje z grobim kladivom, zagrevalno ognjišče in kladivo za vlečenje paličastega železa z litoželeznim vetrilom. V ostalih dveh zgradbah je bilo po eno zagrevalno ognjišče s kladivom za vlečenje paličastega železa, vetrila pa so bila še na mehove iz usnja.

K fužini je spadalo tudi skladišče za oglje, žaga in dve stanovanjski zgradbi, od katerih je ena znana Zoisova graščina v Stari Fužini.

Po površini je celotno posestvo merilo 85 johov in 1003 kvadratnih klafter. Od tega je bilo zazidane površine 2 joha in 753 kvadratnih klafter.

Tako je celotno posestvo Kranjske industrijske družbe po popisu Franca X. Ascherja z dne 10. junija 1872 obsegalo skupaj 148 zgradb, od tega 83 tovarniških, ostale pa so bile stanovanjske zgradbe. Zazidana površina je znašala skupno 9 johov in 148 kvadratnih klafter. Preko 400 johov posestva pa so bili vrtovi, polja, travniki, sadovnjaki in pašniki, dočim gozdne površine v teh podatkih niso zajete, obsegale pa so preko 40.000 johov površine.

Ali imamo do izumiteljev in izumiteljstva pravičen odnos?

V okviru IV. zleta Ljudske tehnike Gorenjske, ki bo na Jesenicah prihodnji teden, bo priredilo Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice svojo prvo razstavo. Poleg avtorjev tehničnih izboljšav iz naše železarne bodo sodelovali tudi izumitelji iz ostalih podjetij našega gorenjskega kota ter podjetji ISKRA in SAVA iz Kranja kot gosti. Po mnenju komisije, ki je zbrala blizu 150 primernih eksponatov in fotografij, bo prikazala razstava veliko aktivnost avtorjev na področju tehničnih izboljšav, pa tudi koristi le-teh družbi za hitrejši razvoj našega gospodarstva. Prav temu pa pri nas ne posvečamo dovolj pozornosti in velikih koristi posameznih izboljšav ne znamo ali pa nočemo prikazati v pravilni luči.

Dejstvo je, da je še vedno mnogo izumiteljev, ki svoje predloge skrivajo, ker v krogu sodelavcev, pa tudi nadrejenih in predstavnikov samoupravljanja niso deležni zaželenega razumevanja. Še vedno so primeri, da nalete izumitelji na neprimerne oznake, kakor: »kaj se ukvarjaš, ki te ne briga«, ali: »pusti te stvari strokovnjakom, ki se na zadevo razumejo«, ali: »že zopet je nekaj pogruntal, da bo prejel nagrado iz naših sredstev« itd. To nikakor ni pravičen odnos. Nasprotno! Vsakemu, pa tudi najmanjšemu pobudniku tehničnih izboljšav, bi morali nuditi vse možnosti, da se uveljavi. Če bi do izumiteljev in izumiteljstva ne imeli mačehovski odnos, bi imeli tudi pri nas tak porast izumiteljstva kot ga imajo v tehnično razvitejših državah. In če bi bilo pri nas izumiteljstvo tako razvito, kot je v omenjenih državah, bi že

daljavo odpadla potreba po uvažanju raznih, včasih celo nepomembnih strojev.

Dejstvo je, da smo stagnacije v izumiteljstvu krivi sami, ker izumitelju ne nudimo potrebne pomoči. Če pa se že prepričamo o pozitivnosti izuma, mu priznamo nagrado, ki je dostikrat enaka vrednosti malo večje večerje. Grešimo tudi, ker izumitelja koristno preizkušene ga predloga ne pokažemo kot člana družbe, ki je s svojim izumom družbi koristil, marveč kot člana kolektiva, kateremu smo za določeno delo izplačali tako in tako nagrado. S tem smo ga prikazali kot zaslužkarja, ki želi s svojim izumom nekaj zaslužiti, ne pa kot člana družbe, ki želi s svojim izumom prvenstveno prispevati k hitrejšemu razvoju našega gospodarstva. Da gredo odškodnine in nagrade iz plačnih skladov posameznih obratov ali eko-

nomskih enot, pa je poglavje zase. Izumitelji postanejo tako med sodelavci namesto spoštovani, skoraj zasovraženi in kar drže besedo diskutanta na letošnji skupščini DIATI Slovenije, ki je dejal, da smo prišli v dobo, ko postajajo izumitelji po podjetjih podobni garjevim ovcam.

S pravičnim odnosom do izumiteljev in do izumiteljstva ter predvsem s pravilno propagando bomo lahko izboljšali našo izumiteljsko dejavnost. V izumiteljih moramo videti družbi potrebne državljane. Izumiteljsko dejavnost pa moramo v smislu novega zakona in ustave poživiti in dvigniti na raven, ki odgovarja objektivnim možnostim z ozirom na naše proizvodne, strokovno-kadrovske, organizacijske in družbene potrebe.

Predsednik ObLO Jesenice Franc Treven je izročil štafetno palico z našimi pozdravi nosilcem, ki so nadaljevali pot proti Javorniku

Zelena luč vrh Stola (2089 m)

Ljubitelji Karavank so lani navdušeno pozdravili pobudo prvoborcev jeseniške Cankarjeve čete, da na pogorišču in ruševinah nekdanje Prešernove kočice na Stolu zgradimo novo Prešernovo kočico. Moralno, materialno in finančno pomoč so prvoborcem pri uresničevanju tega načrta obljubile šole, delovni kolektivi, gospodarske organizacije, planinska društva in vse gorenjske organizacije ZB.

V letošnjem jubilejnem letu našega planinstva (1893 — 1963) se je akcija za gradnjo nove planinske postojanke na Stolu izredno močno razmahnila. Pripravljalni odbor je izdal posebne bone po 50, 100, 500, 1000 in 5000 dinarjev v korist gradnje nove Prešernove kočice na Stolu, ki naj bi bila istočasno tudi spomenik prvoborcu Jožetu Kodru, ki je padel na pragu Prešernove kočice v bitki 20. februarja 1942.

Akcija za zbiranje nujno potrebnih sredstev vsaj za

začetek del poteka v vse-splošno zadovoljstvo. Na žalost se v akcijo niso z zadostnim razumevanjem vključile nekatere planinske organizacije, poleg njih pa tudi sindikalne organizacije in delovni kolektivi trenutno niso pokazali dovolj dobre volje in pripravljenosti pomagati graditi nov Prešernov planinski dom — spomenik na Stolu. Med podjetji sta doslej pokazali največ razumevanja Elektro Žirovnica in podjetje PTT iz Ljubljane. Med šolami pa je na prvem mestu šola iz Radovljice s prispevkom preko 72.000 din, pred osnovno šolo iz Žirovnice (35.000) in osn. šolo iz Kranjske gore s 25.000 dinarjev.

Idejni načrti za novo Prešernovo kočico — spomenik so že izdelani, takoj ko bo obratnih dovolj nujno potrebnih sredstev pa bo pripravljali odbor začel z deli. Nova Prešernova kočica na Stolu bo poleg novega Staničevega doma pod Triglavom naš velik prispevek k 70-letnici nove Jugoslavije in 70-letnici ustanovitve planinske organizacije.

Zuro

Sprejem mladinske štafete na Jesenicah

V torek ob 10. uri dopoldan so Jesenčani na Cankarjevem trgu slovesno sprejeli štafeto mladosti s pozdravi tovarišu Titu za njegov 71. rojstni dan. Gorenjska štafeta je krenila iz Tamarja, priključile pa so se ji štafeta z Obrance, Medjega dola in graničarska štafeta s Stola.

Nekaj minut po 10. uri so nosilci štafetnih palic pritekli na trg pred gimnazijo, kjer je imel pozdravni govor predsednik ObLO tov. Franc Treven. Po kratkem sporedu je štafeta nadaljevala pot proti Kranju.

KONCERT OPERNIH ARIJ

V ponedeljek, 20. maja ob 20. uri bo v dvorani gledališča »Tone Čufar« koncert, na katerem bodo sodelovali solisti ljubljanske opere: sopranistka Vilma Bukovčeva, tenorist Rajko Koritnik ter basist Ladko Korošec in instrumentalni solisti: violinist Ali Dermelj, flavtist Silvo Sopotnik ter klarinetist Miha Gunzek. Soliste bo spremljal simfonični orkester, sestavljen iz članov ljubljanske opere in slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Zorana Ažmana.

Na koncertu bodo vokalni solisti peli znane arije iz oper skladateljev P. I. Čajkovskega, A. Dvoraka, W. A. Mozarta, R. Leoncavalla, A. Ponchiellija, G. Puccinija, G. Rossinija in B. Smetane, medtem ko bodo instrumentalni solisti izvajali skladbe J. Masseneta, W. A. Mozarta in J. Svendsena.

Koncert bo brez dvoma nudil izreden užitek vsem prijateljem operne glasbe, katere vabimo, da se ga v čim večjem številu udeleže.

Kaj bomo gledali v kinu?

Kino »Radio«

18. do 20. maja ameriški film RAZBURKANO MORJE, ob 18. in 20. uri.

21. do 22. maja francoski film RAZSODBA, ob 18. in 20. uri.

23. do 24. maja italijanski film VOJNA SE NADALJUJE, ob 18. in 20. uri.

25. maja angleški film TAJNI TOVARIS, ob 18. in 20. uri.

Kino »Plavž«

18. do 19. maja madžarski film ZVER ob 18. in 20. uri.

20. do 21. maja ameriški film RAZBURKANO MORJE, ob 18. in 20. uri.

23. do 24. maja francoski film RAZSODBA, ob 18. in 20. uri.

25. maja italijanski film VOJNA SE NADALJUJE, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

18. maja ameriški barvni film NUNA.

19. maja francoski CS film TAKSI ZA TOBRUK.

22. maja ameriški film RAZBURKANO MORJE.

25. maja francoski film RAZSODBA.

Kino Dovje

18. maja francoski CS film TAKSI ZA TOBRUK.

19. maja italij. franc. nem. film ONA JE MOČNEJŠA OD MENE.

23. maja ameriški film RAZBURKANO MORJE.

25. maja madžarski film ZVER.

Kino Koroška Bela

18. maja — ni predstave.

19. maja ameriški barvni film NUNA.

20. maja madžarski film ZVER.

25. maja ameriški film RAZBURKANO MORJE.

Kino Kranjska gora

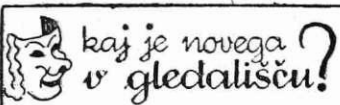
18. maja italij. franc. nem. film ONA JE MOČNEJŠA RAZSODBA, OD MENE.

19. maja francoski film

21. do 22. maja španski barvni film KARMEN IZ GRANADE.

24. maja madžarski film ZVER.

25. maja nemški film MORILCI SO MED NAMI.

PROGRAM GLEDALIŠCA

Nedelja, 19. maja ob 20. uri Barrash Moor »Cvetje hvalno odklanjamo« — gostovanje na Dovjem.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 17. maja od 12. ure do 24. maja do 12. ure.

Zahodni del Jesenic: dr. Miran Kenda, Jesenice, Staneta Bokala 11, telefon 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Vzhodni del Jesenic: dr. Rajko Turk, Jesenice, Cesta revolucije 15, telefon 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Popisujte v Železarja!

Predvolivni razgovori

Drugo nedeljo bomo na voliščih volili kandidate za novo občinsko skupščino. Prihodnji teden bodo tudi volitve v zbor delovnih skupnosti občinske skupšine. Poročali smo že da bomo za oba zbora občinske skupščine izvolili 74 odbornikov. Te dni smo poiskali tov. Antona Arha, ki kandidira na Blejski Dobravi za zbor občinske skupščine ter Valentina Jeršina, kandidata za zbor delovnih skupnosti občinske skupščine. Prislunimo, kaj sta oba kandidata povedala o nalogah, ki čakajo novo občinsko skupščino v njeni mandatni dobi. **NAJPREJ NEKAJ MISLI TOV. ARHA**

OBCANI NAJ TESNO SODELUJEJO Z NOVO OBCINSKO SKUPSCINO

povečan. Nujna bo protiprašna prevleka ceste ter

Izreden pomen rekonstrukcije železarne za vso komuno

Tov. Jeršina smo najprej prosili, naj pove nekaj o zboru delovnih skupnosti, ki po sprejetju zvezne in republiške ustave predstavlja novo obliko dela v občinski skupščini.

Znano je, da so že doslej imeli občinski ljudski odbori dva zbora, to je občinski zbor in zbor proizvajalcev. Naloge zbora delovnih skupnosti so v glavnem iste kot jih je imel zbor proizvajalcev v dosedanjem ObLO, vendar pa bo možno problematiko podjetij in ustanov bolj nadrobno ter natančno in po skupinah analizirati ter pripraviti ustrezne predloge za reševanje problemov. — Prednost je v tem, da je zbor delovnih skupnosti razdeljen na štiri skupine, to je na gospodarsko, prosveto in kulturo, socialno zdravstvo in skupino državnih organov družbenih organizacij in društev. Dosedanji zbor proizvajalcev kljub vsem prizadevanjem ni bil kos nalogam, ker je bila problematika preobširna.

Menim, da je izrednega pomena za vso našo komuno rekonstrukcija Železarne Jesenice. Vsem občanom mora biti jasno, da rekonstrukcija železarne pomeni večjo proizvodnjo ter večji dohodek, ki vpliva na družbeni plan občine Jesenice. Iz tega lahko sklepamo, da se bo povečal narodni dohodek občine in seveda s tem tudi življenjski standard prebivalcev naše občine. To je po mojem mnenju osnovna in najvažnejša naloga, ki nas čaka v mandatni dobi.

Ena od najvažnejših nalog, ki ji pripisujem velik pomen, je s področja obrtne dejavnosti v naši občini. Položaj obrtne dejavnosti je zelo kritičen in prav zato bo potrebnih več sredstev in pozornosti. Povečati bo treba število obrtnih podjetij in uslužnostnih servisov ter delavnic, tu pa bi lahko marsikaj storila tudi naša železarina, ki bi nekatere pomožne dejavnosti lahko izročila obrti. V mislih imam namreč pomožne dejavnosti, ki nimajo izrazitega metalurškega značaja.

S pospešenim razvojem obrtne dejavnosti v naši občini bi lahko vzporedno reševali tudi problem nezaposlenih žensk, ki je v naši občini tudi pereč.

gradnja kanalizacije. Volivci so sicer zadovoljni s prizadevanjem ter ukrepi dosedanjega ObLO ter sredstvi, ki so bila dodeljena za gradnjo ceste in kanalizacije, vendar pa so ostala še odprta vprašanja izgradnje doma družbenih prostorov, sodoben trgovski lokal ter izgradnja stanovanjskih objektov, da bi tako lahko rešili najbolj kritične stanovanjske probleme na Blejski Dobravi.

Zelo važen in nujen problem v naši občini predstavlja trgovina. Vemo namreč, da 40 odstotkov dohodkov prebivalstva prehaja izven naše komune in to največ zaradi tehnično neorganizirane trgovine. Zato še nekaj besed o perspektivi naše trgovine.

Stremimo za združevanjem specializiranih trg. podjetij, kar bi vplivalo na izbiro kvalitetnega blaga ter seveda tudi prodajnih cen. Združena trgovska podjetja naj bi blago nabavljala direktno pri

prodajalcih, medtem ko ga sedaj dobivajo od grosistov, ki pa zadržijo določen del zase in s tem vplivajo tudi na maloprodajno ceno.

Omenim naj še, da bodo združena podjetja imela na razpolago tudi več investicijskih sredstev za gradnjo novih trgovskih prostorov, ker je zadnji čas, da preidemo od dosedanjega klasičnega na sodoben način prodaje. Končno naj omenim še začetek izgradnje trgovskega centra na Plavžu v bližini Čufarjeve trgovine. Lokacija je že odobrena, z gradnjo pa bodo začeli že letos. Na tem prostoru bo kino dvorana, trgovski prostori, prodajalna mesa, restavracija itd. Trgovski center bodo gradili v etapah, ker naenkrat ne moremo dobiti vseh potrebnih sredstev.

TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA
METALURŠKE STROKE NA JESENICAH

Vpis v šolsko leto 1963-1964

A.

Vpis v prvi letnik TSŠ za mladino iz osn. šol. Sprejetih bo 25 kandidatov.

Pogoji so:

1. uspešno dokončana osemletna osnovna šola;
2. starost do 17 let;
3. telesna in duševna sposobnost;
4. uspešno opravljen sprejemni izpit iz matematike in slovenščine v obsegu osnovne šole.

Sprejemni izpiti bodo 29. junija ob 7. uri.

Prošnje s kratkim življenjepisom, zaključnim spričevalom osnovne šole, mnenjem šole in rojstnim listom pošljite na upravo do 25. junija 1963. V prošnji navedite, ali želite stanovati v internatu ali se boste vozili v šolo. — Priložite državni kolek za 50 dinarjev in dve znamki po 25 din za odgovor in obvestilo o začetku pouka.

B.

Vpis odraslih v III. — IV. letnik TSŠ.

Šolanje traja tri leta in to štirikrat tedensko popoldan po 6 ur po opravljeni dnini. Z maturo se doseže poklic metalurškega tehnika.

Pogoji za sprejem so:

1. kandidat mora imeti uspešno zaključeno ustrezno strokovno šolo;
2. mora biti v delovnem razmerju in bo opravljal ali opravlja delo v metalurških obratih. Kolikor kandidat ni zaposlen v železarni, mora izpolnjevati ta pogoj pri podjetju, kjer je v delovnem razmerju;
3. priporočilo kadrovske službe podjetja;
4. uspešno opravljen sprejemni izpit iz naslednjih predmetov v obsegu I. in II. letnika TSŠ: matematike, fizike, kemije, tujega jezika, slovenščine in tehničnega risanja (čitanje skic — načrtov).

Navodila o obsegu zahtevanega znanja omenjenih predmetov dobite v tajništvu ŽIC.

Železarina zagotavlja takim članom kolektiva zaposlitev samo na dopoldanski izmeni.

Sprejemni izpiti bodo 25. junija 1963 ob 7. uri. Razpored bo objavljen na oglasni deski ŽIC — pri vhodu.

Kandidati, ki so uspešno zaključili razred pripravnice, so oproščeni sprejemnega izpita in jim ni treba pošiljati novih prošenj.

Prošnje s kratkim življenjepisom, originalnim spričevalom o zaključnem izpitu, rojstnim listom, priporočilom kadrovske službe in potrdilom o zaposlitvi pošljite na upravo šole do 15. junija 1963.

Prošnja mora biti kolkovana s 50 din drž. takse.

Kdor se ne čuti dovolj trden v znanju omenjenih predmetov, se lahko vpiše v pripravnico.

C.

Vpis odraslih v pripravnico za nadaljnji študij na TSŠ.

Pouk v pripravnici traja eno šolsko leto in to štirikrat tedensko po 6 ur po opravljeni dnini.

Po uspešno opravljeni pripravnici si kandidat pridobi pravico vpisa v III. — IV. letnik TSŠ, ki jo lahko absolvira v treh letih.

Pogoji za vpis so:

1. da je star najmanj 18 let;
2. da ima uspešno zaključeno osemrazredno osnovno šolo;
3. da je najmanj štiri leta v delovnem razmerju in že opravlja delo v metalurških obratih. Kolikor kandidat ni zaposlen v železarni, mora izpolnjevati ta pogoj pri podjetju, kjer je v delovnem razmerju.
4. da opravi sprejemni izpit iz matematike in slovenščine v obsegu popolne osemletke.

Železarina zagotavlja takim članom kolektiva zaposlitev samo v dopoldanski izmeni.

Sprejemni izpiti bodo 24. junija 1963 ob 7. uri. Razpored teh bo objavljen na oglasni deski ŽIC — pri vhodu.

Prošnje s kratkim življenjepisom, originalnim zaključnim spričevalom osnovne šole, rojstnim listom s priporočilom kadrovske službe in potrdilom o zaposlitvi pošljite na upravo šole do 15. junija 1963.

Prošnja mora biti kolkovana s 50 din drž. takse

Ravnateljstvo strokovnih šol

Na področju naše komune je veliko perečih problemov, ki jim bo morala novoizvoljena skupščina posvetiti vso pozornost. Ker vseh problemov ne morem naštet, naj omenim le dva, morda najvažnejša: izgradnja stanovanj in zaposlovanje žen. Razumljivo je, da bo pri reševanju številnih problemov potrebna pomoč, predlogi in mnenja volivcev. Sicer je res, da so tudi doslej občani veliko prispevali k reševanju pereče in zelo pestre problematike, toda menim, da bo morala novoizvoljena skupščina poiskati primerne oblike sodelovanja z občani. Pogosto se dogaja, da zbori volivcev niso obiskani in da volivci kažejo premalo zanimanja za reševanje določenih problemov. Z novim načinom oziroma oblikami pa bi lahko dosegli tudi v tej smeri določen napredek.

Ker kandidiram na Blejski Dobravi, naj omenim nekatere probleme, ki jim bo morala nova občinska skupščina posvetiti vso pozornost. Volivci že nekaj let na zborih volivcev predlagajo, da bi dokončno uredili cesto, še posebej zdaj, ko imamo v bližini tudi pokopališče in je promet z motornimi vozili

ZELEZAR — Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarina Jesenice, int. telefon št. 394 — Tisk CP Gorenjski tisk.